

Plenaire 52

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

10 juli 2007

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	1
BERICHTEN VAN VERHINDERING	1
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	1
Wijziging van de naam	1
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	1
ONTWERP VAN DECREET houdende dringende maatregelen met betrekking tot functiebeschrijving en evaluatie in het onderwijs – 1246 (2006-2007) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	1
Artikelsgewijze bespreking	10
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2007 betreffende de goedkeuring van tijdelijke projecten in het deeltijds kunstonderwijs vanaf het schooljaar 2007-2008 – 1251 (2006-2007) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	10
Artikelsgewijze bespreking	11
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw, ondertekend in Rome op 6 juni 2002 – 1263 (2006-2007) – Nr. 1	
Algemene bespreking	11
Artikelsgewijze bespreking	13
VOORSTEL VAN DECREET van de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Robert Voorhamme en Bart Caron en de dames Vera Van der Borght en Helga Stevens houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning – 1178 (2006-2007) – Nrs. 1 tot 5	
Algemene bespreking	13
Artikelsgewijze bespreking	29
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	30

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

– De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er berichten van verhindering zijn ingekomen van de volgende leden:

Jan Loones, Marie-Rose Morel, Elke Roex, Felix Strackx, Marc van den Abeelen: gezondheidsredenen;

Patrick Janssens: buitenslands;

Carl Decaluwe, Tinne Rombouts, Miet Smet, Jul Van Aperen: ambtsverplichtingen;

Trees Merckx-Van Goey: familieverplichtingen.

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 4 juli 2007 delen de heren Jan Peumans, voorzitter van de N-VA-fractie, en Gino De Craemer mee dat de heer Gino De Craemer vanaf die dag deel uitmaakt van de N-VA-fractie.

Wijziging van de naam

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 5 juli 2007 vraagt mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter van de VLD-Vivant-fractie, de naam van de VLD-Vivant-fractie vanaf die dag te wijzigen in Open Vld.

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 60/34)

ONTWERP VAN DECREET houdende dringende maatregelen met betrekking tot functiebeschrijving en evaluatie in het onderwijs – 1246 (2006-2007) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Helsen, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie besprak op 26 en 28 juni 2007 het ontwerp van decreet houdende dringende maatregelen met betrekking tot functiebeschrijving en evaluatie in het onderwijs.

Om scholen in staat te stellen een constructief personeelsbeleid te voeren gericht op het verstrekken van hoogstaand onderwijs, worden stapsgewijs volwaardige functiebeschrijvingen en evaluaties ingevoerd in het volledige leerplichtonderwijs, het volwassenenonderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding en het deeltijds kunstonderwijs.

De minister benadrukte tijdens de behandeling in de commissie dat evaluaties niet als repressief moeten worden beschouwd, maar wel als een proces waarin ondersteuning en begeleiding een belangrijke rol spelen. Bij slecht presteren moet onder bepaalde voorwaarden ontslag mogelijk zijn.

De inhoud van dit ontwerp van decreet maakte oorspronkelijk deel uit van het decreet betreffende het onderwijs XVII, dat hier is goedgekeurd op 13 juni. De bepalingen met betrekking tot functiebeschrijving en evaluatie werden echter uit dit decreet gelicht en na de paasvakantie zijn de besprekingen met de sociale partners eerst op informele, later op formele basis voortgezet.

Het bereiken van een zo groot mogelijke consensus en een positieve visie over dit thema is van primordiaal belang om de uitvoering ervan in de scholen enige kans op slagen te geven. Daar zijn we in dit decreet in geslaagd.

De vorming van de evaluatoren wordt een belangrijke opdracht die een voortdurende inspanning zal vergen. Voor het uitbouwen van een kwaliteitsvolle opleiding inzake evaluatie zijn extra middelen nodig. Er worden middelen uitgetrokken waarmee de koepelorganisaties de vereiste nascholing voor de evaluatoren zullen organiseren.

Bij de decretale vertaling van de teksten uit onderwijscao VIII werden tijdens de onderhandelingen, op vraag

van sommige sociale partners, nog enkele bepalingen opgenomen met het oog op de gelijkschakeling van personeelsstatuten. In de eerste plaats worden het beroepsorgaan en de beroepsprocedure bij een tuchtsanctie in het gemeenschapsonderwijs gelijkgeschakeld met deze in het gesubsidieerd onderwijs. Ook bij een ontslag om dringende redenen wordt de procedure gelijkgeschakeld. Tot slot werd in het gemeenschapsonderwijs de terugvalpositie van de selectie- en bevorderingsambten herbekeken.

Bij de bespreking in de commissie waren er heel wat opmerkingen en vragen bij de timing in dit dossier tegen de achtergrond van de in 2003 eenparig goedgekeurde resolutie van de heer De Meyer en anderen over de tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake onderwijs met het oog op een ordentelijke start van het schooljaar.

Op deze opmerkingen repliceerde minister Vandenbroucke door te stellen dat de voorliggende regelgeving niet betekent dat allerlei zaken in verband met de functiebeschrijving en personeelsevaluatie klaar moeten zijn op 2 september. 1 september is slechts de start of de voortzetting van een heel proces, waarvoor de scholen een aantal jaren tijd krijgen.

Over het principe zelf dat ook in het onderwijs de personeelsleden geëvalueerd moeten worden, is de commissie voor Onderwijs het doorgaans eens. Wel waarschuwen commissarissen voor de precieze uitvoering van wat hier voorligt of staan ze er erg kritisch tegenover. Ze verwijzen daarbij naar de noodzaak van vorming voor de evaluatoren, naar de extra taakbelasting en naar de mogelijke strijdigheid met de vrijheid van onderwijs.

Om de haalbaarheid van de toepassing van dit ontwerp grondig te evalueren, werd door de meerderheidsfracties een amendement ingediend, dat een dergelijke evaluatie expliciet in het ontwerp inschrijft. Daarbij wordt rekening gehouden met de gefaseerde inwerkingtreding van de bepalingen voor de respectieve personeelsleden. Het amendement werd unaniem goedgekeurd.

Het geamendeerde ontwerp van decreet werd aangenomen met tien stemmen voor, bij drie onthoudingen. Tot zover het commissieverslag. (*Applaus*)

Mevrouw de voorzitter, onze fractie is ervan overtuigd dat functionerings- en evaluatiegesprekken een positieve invloed kunnen hebben op de kwaliteit van het onderwijs. We hebben tijdens de besprekingen in de commissie vooral enkele bekommernissen uitgedrukt over de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om tot goede functionerings- en evaluatiegesprekken te komen, zodat het gevolg effectief een kwaliteitsverbetering inhoudt.

Een eerste voorwaarde is dat evaluatoren, met andere woorden voornamelijk directies, voldoende tijd hebben

om de gesprekken te voeren. Als we vandaag luisteren naar wat het onderwijsveld zegt, dan vangen we zeer duidelijk op dat vooral directies van basisscholen een zware opdracht hebben. Ze kunnen in de meeste gevallen niet rekenen op een middenkader, op ondersteunend personeel of op voldoende administratief personeel. Dit ontwerp geeft hun een bijkomende opdracht zonder dat wij daar als overheid extra uren en middelen tegenover stellen.

Elk functionerings- en evaluatiegesprek vraagt een grondige voorbereiding. Ook de begeleiding en coaching die uit sommige gesprekken zou kunnen voortvloeien, vergt de nodige tijd en inzet van de directies. In een aantal gevallen zal een bijkomende opleiding of nascholing voor leerkrachten nodig zijn op basis van hun functioneren op dat moment. Zonder bijkomende uren en middelen vrezen wij dat het effect op het terrein beperkter zal zijn. We moeten voorkomen dat dit om een formaliteit gaat en dat directies zich enkel en alleen zullen richten op leerkrachten die onvoldoende functioneren. Het is belangrijk dat elk personeelslid voldoende aandacht krijgt voor zijn functioneren en dat er voldoende tijd is voor het voeren van de gesprekken en het voeren van een goede begeleiding van het personeel en het onderwijs.

Om het evaluatiesysteem goed toe te passen, zijn vorming en opleiding van de evaluatoren enorm belangrijk. In de commissie hebben we opgemerkt dat dit in het ontwerp zelf zeer voorzichtig is opgenomen. Nu staat er letterlijk dat vorming voor de evaluatoren aangewezen is. Voor CD&V had men dit krachtiger mogen formuleren. Nu kan ze helemaal niet worden afgedwongen. Indien blijkt dat de evaluatie- en functioneringsgesprekken niet op een behoorlijke manier gebeuren, dan is er geen mogelijkheid om in te grijpen. We hadden liever gezien dat in het ontwerp was opgenomen dat vorming voor evaluatoren sowieso noodzakelijk is. Dat moet niet onmiddellijk zijn, maar toch zo snel mogelijk nadat een evaluator is aangeduid.

We zien ook een probleem bij de toepassing van dit ontwerp, vooral voor scholen met verschillende vestigingsplaatsen, voor CLB's met verschillende vestigingsplaatsen.

Er zijn in Vlaanderen middelgrote tot grote CLB's met één directeur. Hij is, volgens het decreet, de enige persoon om de personeelsleden te evalueren, om de functionerings- en evaluatiegesprekken te voeren, en mogelijk ook nog in te staan voor de begeleiding en de coaching. Het gaat vaak om een groot korps.

Vandaag al is duidelijk dat dit in de praktijk onmogelijk is. Wij vragen dat hiervoor op zeer korte termijn een oplossing wordt gezocht. Wij vrezen anders dat de toepassing van dit decreet van meet af aan onhaalbaar

zal zijn zowel voor de scholen met meerdere vestigingsplaatsen en één directeur, als voor de CLB's met meerdere vestigingsplaatsen en één directeur. Dit is belangrijk genoeg om een wijziging aan te brengen in de vlakke structuur, waar momenteel voor de CLB's geen selectieambten bestaan, en slechts één bevorderingsambt, namelijk dat van de directeur.

Wij vragen ten slotte ook een tijdige evaluatie van dit decreet. De haalbaarheid moet tijdig worden getoetst, zodat er, indien nodig, een bijsturing kan gebeuren.

Wij zijn dan ook zeer tevreden dat iedereen in de commissie het amendement mee heeft ondersteund. Wij willen het decreet vanuit onze fractie alle kansen geven. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, eerst en vooral is het godgeklaagd dat ook dit decreet weer getuigt van geen respect voor de resolutie over het tijdig indienen van onderwijsdecreten die in werking moeten treden op 1 september. Maar ook dat de parlementsleden niet op voorhand beschikten over alle protocollen van de overlegondes, is onaanvaardbaar.

Vooraf enkele algemene bemerkingen. Het gaat hier om een andere, bijkomende evaluatie, naast het bestaande systeem van doorlichting, dat op een veeleer onrechtstreekse wijze het onderwijsproces evalueert. Het nieuw voorgestelde systeem richt zich rechtstreeks op het professioneel functioneren van de individuele leerkracht. Op de vraag hoe beide evaluaties zich exact tot elkaar moeten verhouden, wordt in het decreet of in de memorie van toelichting geen antwoord gegeven.

Het systeem van de vaste benoeming kan niet probleemloos verdedigd worden. Leerkrachten en directies moeten worden geëvalueerd op hun functioneren. Indien dit functioneren niet optimaal is, moeten zij begeleid worden om dit te verbeteren. Toch zijn we van mening dat een uiterst strenge selectie aan de basis – dus tijdens de opleiding en vóór de benoeming – zeker zo belangrijk en zelfs nog belangrijker is dan wat hier voorligt. Het zou later een groot aantal negatieve evaluaties kunnen vermijden. Vergelijken we met Finland, waar men door middel van een strenge selectie in twee fasen van zeventien tot honderd kandidaten tot honderd leerkrachten komt.

In de studie van de Hay Group, besteld door de Vlaamse overheid en opgeleverd in maart 2001, wordt de zekerheid die de vaste benoeming biedt, genoemd als belangrijkste niet-financiële factor die bijdraagt tot de tevredenheid over het totaalpakket 'verloning'. De grote vraag is dan: gegeven dat de vaste benoeming een grote impact op de tevredenheid heeft en gegeven dat de vaste

benoeming het belangrijkste element is uit het niet-financiële verloningspakket, wat zal dan als compensatie in de plaats worden gegeven op het moment dat die vaste benoeming onderuit wordt gehaald? De Hay Group becijferde dat het comfort van de vaste benoeming kan overeenstemmen met 6 procent van het netto-loon. Andere studies, bijvoorbeeld die van de OESO, noemen cijfers rond 8 procent.

Wat het decreet zelf betreft, vindt Vlaams Belang dat er te weinig vrijheid bestaat om lokale accenten te leggen. De autonomie van de scholen zou meer moeten kunnen spelen. Ik citeer hier graag de opmerking van het OVSG: "De tekst gaat veel te ver in het regelen van de evaluatieprocedure. Deze gaat voorbij aan de grote diversiteit tussen de verschillende scholen en inrichtende machten."

In commissie zei u dat we op bepaalde punten naar een strikter kader vragen waardoor we onszelf tegenspreken. We gaan hiermee niet akkoord. Het kader is strikt bijvoorbeeld voor het invullen van de evaluatoren, maar op een aantal essentiële punten is er helemaal geen regeling. Zo is het jammer dat de verplichte vorming van evaluatoren niet in het decreet is opgenomen. Het is een absolute voorwaarde dat de evaluator over de nodige kennis van zaken beschikt met betrekking tot evaluatie en begeleiding, vooral omdat de gevolgen van een negatieve evaluatie zeer zwaar kunnen zijn. De garantie dat deze evaluatie objectief en neutraal gebeurt en dat geen willekeur of persoonsgebonden gegevens meespelen, is absoluut noodzakelijk. Ik herhaal dan ook de kritiek van het Vlaams Belang dat het zeer jammer is dat de verplichting tot vorming niet in het decreet is opgenomen.

U stelt dat er een groot draagvlak is voor voorliggend decreet. We willen dit toch in twijfel trekken en hierbij enkele kanttekeningen plaatsen. Bij de Stukken zat niet enkel het negatieve advies van het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers, maar zaten ook een aantal kritische bedenkingen van vakorganisaties, die bijgevolg 'een akkoord onder voorbehoud' hebben gegeven. Bovendien was de mening van het gemeenschaps-onderwijs, die trouwens pas de dag zelf werd rondgedeeld, ook niet onverdeeld positief. Zelfs vandaag nog uiten de vrije CLB's in de pers hun ongenoegen, niet over de evaluatie maar over de manier waarop ze in het decreet wordt vastgelegd.

Een positieve noot om af te sluiten is het amendement dat de evaluatie van de functionerings- en evaluatieregeling versnelt. Onze fractie zal dit zeer nauwgezet volgen.

Van een reëel probleem vertrekkend wordt een oplossing naar voren geschoven waar nieuwe problemen uit zullen voortvloeien. Een systeem van evaluatie is welkom, noodzakelijk en niet meer dan fair. Let wel, we

zeggen ‘een’ systeem maar zeker niet ‘dit’ systeem. Volgens Vlaams Belang is dit niet het juiste antwoord op de vraag naar evaluatie binnen het onderwijs, en we zullen ons dan ook onthouden bij de stemming. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, moedige collega's, tijdens de in 2001-2002 in twee fases gehouden loonstudie van de Hay Group werd een grondplan uitgetekend voor een gepast beloningsbeleid in het onderwijs. Voor Open Vld zijn de functieomschrijving en de evaluatie hier onlosmakelijk mee verbonden. De functieomschrijving, dus een duidelijke afbakening van opdrachten en verwachtingen, brengt als referentiepunt immers duidelijkheid, biedt houvast, is iets om naartoe te werken en een noodzakelijke voorwaarde om via het andere element, de evaluatie, op een getrouwe, eerlijke en correcte wijze een beeld te kunnen geven van de aan de dag gelegde inzet en kwaliteit van het geleverde werk. Via een dergelijke billijke beoordeling kunnen de prestaties van het personeel op gepaste wijze worden gewaardeerd.

De heer Van Dijk wees er in commissie terecht op dat tijdens de gesprekken in de werkgroep Personeelsbeleid van de rondetafelconferentie reeds tijdens de vorige legislatuur de nood bleek aan een regulerend kader ter zake. Echter, het bereiken van een sociale en maatschappelijke consensus liep niet van een leien dakje. Bij de onderhandelingen over cao VIII bleken de syndicale organisaties aanvankelijk zeer koele minnaars en was er heel wat overleg nodig om de meesten over de streep te trekken. Ook dit is niet volledig gelukt.

Ook nadien bij de gesprekken die aan voorliggend ontwerp van decreet zijn voorafgegaan, bleken de nodige overleg- en consultatierondes geen overbodige luxe. We moeten toegeven dat uiteindelijk een unanieme overeenstemming – ik denk onder meer aan het verzet van het OVSG – allerm minst een evidentie bleek. De minister geeft dat ook ruiterlijk toe. Dit is een boodschap die we als politici niet mogen en kunnen negeren. Wat moeten we hiervan meedragen? Hoezeer we de basisfilosofie van dit ontwerp van decreet genegen zijn – de minister zelf laat geen kans onbenut om de hele problematiek in een positief daglicht te stellen en noemde het een vorm van competentie management –, toch menen we dat een aantal basisvoorwaarden de nodige aandacht verdienen opdat de hele opzet enige kans op slagen zou hebben en het daadwerkelijk kan helpen om een constructief personeelsbeleid te voeren.

Het eerste element dat hier al is vermeld, heeft te maken met timing en communicatie. Tijdens de bespreking in de commissie is dit reeds uitgebreid aan bod gekomen. De

minister wordt verantwoordelijk gesteld voor de laattijdige indiening van onderhavig ontwerpdecreet. Hij verdedigt zich door te stellen dat hij het overleg alle kansen wou bieden dat het verdiende, maar dat sommige onderhandelaars handig gebruik hebben gemaakt van de in de resolutie van de heer De Meyer vooropgestelde termijn. Die termijn hebben ze in hun onderhandelingsstrategie uitgebuit, om zo de druk op te drijven.

Zonder te willen vervallen in een welles-nietesspelletje stellen wij enkel de laattijdigheid vast. Het is voor scholen wellicht niet de meest aangewezen modus operandi om via allerlei informele kanalen op de hoogte te moeten blijven van de stand van zaken van het dossier om zich degelijk te kunnen voorbereiden over de implementatie van de regelgeving. Evenmin lijkt het aangewezen om via een meer officiële weg – bijvoorbeeld Schooldirect – directies over regelgeving te informeren alvorens de regels door het parlement echt zijn goedgekeurd. De parlementaire democratie heeft nog steeds haar rechten.

Het blijft voor ons een open vraag of de inlooperperiode niet te kort zal zijn. Dat is een steeds weerkerende bedenking. We zouden van de minister ook graag vernemen in welke andere maatregelen inzake communicatie nog worden voorzien. Er is een Ronde Tafel van Vlaanderen gepland. Hoe zal die verlopen, nu we in de zomervakantie zitten?

In de memorie van toelichting staat te lezen dat de evaluatie in de eerste plaats een proces van begeleiding en coaching is, en dus niet van vermanen en straffen. Een noodzakelijke voorwaarde is wel dat daarvoor de nodige tijd wordt uitgetrokken, en niet alleen voor de evaluatie zelf. Op geregelde tijdstippen moeten diegene die evalueert en het personeelslid aandacht besteden aan het functioneren van het personeelslid. Het uitgelezen en essentiële element daartoe is het functioneringsgesprek. Het kan op geregelde tijdstippen plaatsvinden, in de eerste plaats op initiatief van het personeelslid zelf. Het personeelslid moet vroegtijdig een beroep kunnen doen op begeleiding, coaching, ondersteuning en motivering. Het doel is te verbeteren en te remediëren.

Wie evalueert, heeft in zekere zin dan ook een voorbeeldfunctie, wat betekent dat men hem of haar niet onbeslagen het ijs op kan sturen. Permanente vorming is cruciaal voor het welslagen van de evaluaties, voor het beleidsvoerend vermogen van scholen en voor het gehele evaluatieconcept. Er moeten daarvoor dus de nodige middelen worden uitgetrokken, en dat werd ook bevestigd.

Het beleid zelf, waarvoor dit ontwerpdecreet het regulerend kader biedt, mag evenmin aan evaluatie ontsnappen. Belangrijke elementen kunnen daarbij zijn: het rendement van het personeelsbeleid, de com-

petentieontwikkeling en -ondersteuning van de directeurs en de mensen die evalueren, de planlast, de toepassing van de procedures en de werking van de beroepsinstanties, alsook de inspraak bij de implementatie van het evaluatiesysteem. Het is dan ook goed dat daarom in de commissie dienaangaande een amendement is aangenomen. Zo wordt tevens een tussen de gesprekspartners gemaakte afspraak gehonoreerd en een verzuchting uit de protocols geofficialiseerd. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit ontwerp is een vrij verregaande regeling van het humanresourcesmanagement. Ik zei het ook al in de commissie: het is merkwaardig dat we dit zo gedetailleerd moeten bespreken. Het is typisch voor het onderwijs dat ook de 'normale' operationele aspecten bij decreet moeten worden geregeld. Wat vandaag gebeurt, is niet zo revolutionair, al is het misschien wel zo dat men het revolutionair kan noemen dat in het onderwijs eindelijk de mogelijkheden worden gecreëerd om te doen wat men in andere sectoren al een hele tijd doet met het oog op een beter humanresourcesmanagement.

Het systeem van functioneringsgesprekken en evaluaties met eventueel een positieve of negatieve sanctionering, leidt tot een beter humanresourcesmanagement. Dat gebeurt in de Vlaamse administratie, dat gebeurt in de lokale en regionale besturen, maar nog niet in het onderwijs en zeker niet bij de statutaire onderwijzers. Als we aan de ene kant de mond vol hebben over het belang van de kwaliteit van de leerkrachten, hun gemotiveerdheid, de werking en samenhang van een schoolteam, het beleidsvoerend vermogen van scholen, dan zou het hypocriet zijn om dit niet te koppelen aan een meer hedendaags hrm-beleid. Eindelijk is dat met dit decreet mogelijk.

Ik denk dat het uitermate belangrijk is om te komen tot een onderwijssysteem waar vernieuwing de norm zou moeten zijn: vernieuwing om zich aan te passen aan de uitdagingen van vandaag zoals ze zich in het onderwijs stellen. Dat kan je niet doen door alleen maar een beroep te doen op een vrijwillig engagement en voor de rest het over te laten aan mensen die zich strikt houden aan hun statutaire verplichtingen.

Als je wil komen tot meer solidair engagement binnen een schoolteam, dan is het nodig dat niet alleen een directie motiveert tot een goede samenwerking, maar ook dat dit goed geïmplementeerd kan worden. Het instrument bij uitstek om te coachen op een positieve manier, zijn in de eerste plaats de functioneringsgesprekken. We beschouwen die niet als een stap in de richting van een strengere sanctionering. We beschouwen die in de eerste

plaats als een instrument dat de schooldirecties toelaat om hun schoolteam beter te coachen.

Uit onderzoek van professor Vandenberghe van de K.U.Leuven blijkt dat de mate waarin een school in staat is om vernieuwing door te voeren en om een echt gelijkheidsbeleid te voeren, in zeer grote mate te maken heeft met het beleidsvoerend vermogen van die school. Dat beleidsvoerend vermogen heeft dan weer te maken met de manier waarop er geïmplementeerd wordt, zodat het team eenduidig kan functioneren. Dit decreet komt dus niet te laat.

Er wordt hier gezegd dat de resolutie van de heer De Meyer met de voeten zou zijn getreden. Ik wil dat toch nuanceren. In de letterlijke zin zou men het zo kunnen interpreteren, maar laat ons niet vergeten dat, zoals het gebruikelijk is wanneer het over personeelsbeleid gaat, er maanden en maanden overleg is geweest. Iedereen die hier iets over zou moeten weten, is betrokken geweest. Men is al heel lang op de hoogte en men weet in welke richting het geëvolueerd is. Bovendien is het een nieuwe werkwijze die wordt ingevoerd, maar die niet op één september overal strikt van toepassing moet zijn. Ze wordt vanaf één september geïntroduceerd, maar men heeft ruim de tijd om zich aan te passen. Dit is de start van een proces. Het is niet hetzelfde als een maatregel over de inschrijvingen die men enkele maanden voor het begin van een nieuw schooljaar moet invoeren.

Die vergelijking gaat niet helemaal op. Iedereen was op de hoogte. Er is ruimschoots overleg gepleegd. Het zou bijzonder jammer en nodeloos tijdverlies zijn geweest, hadden we de resolutie van de heer De Meyer strikt geïnterpreteerd. Dat zou hebben betekend dat we alles nog eens een jaar zouden hebben opgeschoven.

Vanuit de praktijk kan ik zeggen dat het meer dan tijd is dat we dit instrument ter beschikking krijgen, dat er eindelijk duidelijkheid is. Wie er mee van start wil gaan, heeft er de decretale basis voor. Ook vanuit het oogpunt van de personeelsleden leidt het tot meer duidelijkheid. De functioneringsgesprekken zullen ertoe leiden dat er meer duidelijkheid is over de taakafbakening van de personeelsleden. Er is niets zo erg als te moeten werken in een team zonder duidelijke taakafbakening. Ook dat heeft met beleidsvoerend vermogen te maken.

We kunnen allerlei verwachtingen koesteren ten overstaan van personeelsleden, maar verwachtingen zijn een vaag begrip. Nadien mensen scheef bekijken omdat ze niet aan de verwachtingen voldoen, is niet altijd fair. Als men verwachtingen koestert, dat men ze dan uit, formuleert in taakafspraken en bijstuurt in functioneringsgesprekken. Dat is ook een vorm van betere bescherming van personeelsleden.

Het spreekt vanzelf dat alles mee afhangt van de competentie van degenen die moeten evalueren. Ik ben het hierover eens met mevrouw Helsen. Ik wil dit probleem echter niet overschatten. Er zijn al heel veel directies die in de praktijk bewijzen dat ze daar de competentie voor hebben. Niettemin is het nodig dat daar in de vorming meer aandacht aan wordt besteed, dat er ook navorming kan worden georganiseerd, want alles staat of valt met de wijze waarop dit in de praktijk wordt gebracht. Dat is des mensen. We moeten die mensen daarin zo sterk mogelijk maken.

Bovendien is er ook de beroepsprocedure die nog altijd bestaat en enige vorm van willekeur bant. Dat biedt een garantie voor de personeelsleden. Daarom is het een goede zaak dat er een duidelijke evaluatie, timing en procedure wordt gepland in dit ontwerp van decreet. Met betrekking tot de bekwaamheid van de evaluatoren en hoe die beroepsprocedure functioneert, is het nodig dat we de vinger aan de pols houden.

Het ruime overleg dat hierover heeft plaatsgevonden, heeft niet tot een unaniem positief advies geleid. De negatieve opmerkingen moeten we met een korreltje zout nemen. Het OVSG heeft argumenten gebruikt die niets te maken hebben met goed personeelsbeleid in onderwijs, maar alles met het in stand houden van een verkalkt systeem, vooral op het niveau van de kleinere gemeenten. Grotere gemeenten en grotere inrichtende machten in het OVSG zijn helemaal niet te vinden voor die opmerkingen. Als er een ontslag wordt gegeven op basis van meerdere negatieve evaluaties, moet zich dat uitstrekken tot het hele gebied van de inrichtende macht. Dat lijkt me erover te zijn.

Het lijkt mij essentieel te zijn dat een ontslag een instrument is, maar geen beroepsverbod mag zijn. Als het de bedoeling is om iemand uit een school te ontslaan omdat na meerdere evaluaties blijkt dat functioneren daar onmogelijk is, dan wordt de drempel enorm verhoogd wanneer de consequentie daarvan zou zijn dat die persoon uit heel de inrichtende macht ontslagen wordt. Ik vind dit geen terugname op de bevoegdheid van die inrichtende macht, zijnde de gemeenteraad, integendeel. Als je de drempel op die manier verhoogt, dan hol je dit nieuwe instrument uit. Dat is unfair ten aanzien van de totaliteit van het personeel want het is wel de totaliteit van het personeel binnen een schoolteam die er mee onder lijdt wanneer iemand om allerlei redenen niet kan functioneren binnen de omgeving van een bepaalde vestiging. Dat betekent nog altijd niet dat hij automatisch moet worden beschouwd als ongeschikt als leerkracht of ongeschikt voor eender welke andere school of vestiging binnen die inrichtende macht.

Iedereen heeft in dat overleg wel zijn korreltjes zout gelegd, maar in het algemeen is gebleken dat het meer dan tijd is dat dit instrument in praktijk wordt gebracht. In het algemeen was de teneur positief en dit ontwerp

van decreet wordt als een vooruitgang gezien. Onze fractie staat er alleszins bijzonder positief tegenover en verwacht dankzij dit ontwerp van decreet heel wat meer armslag en mogelijkheden voor een modern hrm-beleid. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, collega's, we zijn vandaag 10 juli. De meeste scholen hebben gedaan en zelfs de meeste directies van basis- en secundaire scholen nemen stilaan een welverdiende vakantie. Dit parlement binnen enkele uren ook. Zeker voor de leden van de commissie Onderwijs zal die zeker welverdiend zijn, als ik zie hoe wij de laatste tijd hebben gewerkt. Mijn fractieleidster heeft vorige week nog met enige ironie in de stem gezegd dat we zeker in de commissie voor Onderwijs geweldig werken.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil graag dat dat bandje nog eens afgespeeld wordt om te horen of ze dat ironisch heeft gezegd of niet.

De heer Jef Tavernier: Er is inderdaad gewerkt. Er wordt tijdig aangekondigd aan de publieke opinie en de scholen waarover het parlement zal stemmen. In Schooldirect en op diverse fora wordt gezegd wat er voorligt. Dat wordt vertaald door de heer Voorhamme als: iedereen weet wat er op hem afkomt. Ik vraag me af wat wij, u en ik, de heer Sannen, mevrouw Helsen, mevrouw Demeulenaere enzovoort, daar nog aan te zeggen hebben. Niet veel. Zeker als het helemaal op het einde van het schooljaar komt en als je dan nog een of andere resolutie hebt die eenparig is goedgekeurd door het parlement die zegt dat alles tijdig moet worden ingediend. Het is nu wel wat later, maar goed. Dat is een argument om te zeggen dat we er eigenlijk niets meer aan kunnen veranderen want het is al aangekondigd. Bovendien, al is het schooljaar nog niet gedaan, het parlementaire jaar is dan toch gedaan. Ondanks onze grote werkkraft, onze drang om te werken en te vernieuwen en om de minister bij te staan in zijn hervormingsplannen, moeten we ons toch afvragen of het niet wat te snel en wat te laat gebeurt.

Natuurlijk worden scholen in een aantal gevallen tijdig ingelicht, via Schooldirect. Maar goed, scholen nemen vakantie. Wat erg stoort in het algemeen, is dat de overlegprocedure, zeker de formele procedure, niet kan worden gevolgd, door het zeer strakke tijdschema. Een aantal deelnemers aan de overlegprocedure hebben daar terecht opmerkingen over gemaakt. Men kan natuurlijk tegenwerpen dat informeel alles al is besproken. Goed, maar het formele, met een neerslag in verslagen en adviezen, heeft minstens zijn rechten, en is enorm belangrijk. Het kan niet zomaar worden vervangen door iets een lange tijd informeel te bespreken.

Dit ontwerp van decreet moet vanaf 1 september in voege treden. Er is sprake van een proces dat op gang wordt gebracht. Ik wil een nuance aanbrengen. Ik heb met die ingangsdatum op zich geen probleem. Ik heb meer problemen als het gaat over de overlegprocedure en de inspraak van het parlement.

Wat de inhoud van het ontwerp betreft: het is inderdaad zo dat we tot een goed personeelsmanagement moeten komen. Er kunnen wel vragen worden gesteld, niet zozeer bij wat in het ontwerp staat, maar bij een aantal randvoorwaarden. Competentiemanagement en het kiezen en selecteren van personeelsleden impliceren immers dat scholen die keuze- en selectiemogelijkheden hebben. Willen ze echt kunnen selecteren, dan moeten er dus voor een bepaalde functie meerdere relatief goede kandidaten zijn. Als iemand onvoldoende wordt bevonden, zeker alvorens hij vastbenoemd is, moeten scholen de samenwerking kunnen stopzetten, zij het nadat is geprobeerd bij te sturen. De realiteit op het terrein is echter heel vaak dat directies vinden dat het beter kan, maar niemand anders hebben. Dat hoor ik althans van directies, en iedereen ziet dat ook. Ze moeten roeien met de riemen die ze hebben. Dat probleem kan niet worden opgelost door dit ontwerp van decreet. Dit ontwerp moet er zijn. Het heeft een goede doelstelling, maar kan in de praktijk wel worden voldaan aan de verwachtingen die het eventueel schept?

Er is de vraag of dit praktisch haalbaar is. Sommige leden hebben de vraag al gesteld of diegenen die moeten evalueren, daartoe de nodige competentie hebben. Beschikken ze over de nodige scholing en opleiding? Een andere vraag is of ze er voldoende ruimte en tijd voor hebben. Dat is misschien een constante die ik meen te ontwaren bij een aantal decreten die dit parlement de jongste maanden heeft goedgekeurd en een aantal decreetteksten die nog op stapel staan: de doelstellingen mogen dan misschien wel goed zijn, maar zijn ze praktisch haalbaar en kunnen de directies dit alles wel aan? Hebben de directies er ruimte voor? Is er eigenlijk geen sprake van voortdurend bijkomende administratieve lasten? Er is sprake van bijkomende dossiers, waarbij de vraag kan worden gesteld of het sop de kool waard is. Overdrijven we niet een beetje?

Ik stel vast dat het onderwijs zich regelmatig overvraagd voelt. In een aantal gevallen wordt dat opgelost, en dat lijkt me ook een rode draad bij de verscheidene decreetteksten, door te bepalen dat een aantal mensen daar speciaal voor zullen worden gevormd, bij de koepelorganisaties. Vroeger werden wat andere woorden gebruikt om die organisaties aan te duiden, maar 'koepelorganisaties' is een vrij vriendelijk woord.

De scholen worden een beetje meer afhankelijk gemaakt van hun koepelorganisatie. Je kunt dat goed vinden, maar ik denk dat het de onafhankelijkheid van de school aantast. Ook dat is een constante in de verschillende decreten.

Ondanks het feit dat wij op zich voor een modern personeelsmanagement staan, dat wij inhoudelijk voor de functiebeschrijving en de evaluatie in het onderwijs staan, hebben we toch bedenkingen over de overlegprocedure, inspraak mede bepalen door het parlement, de praktische haalbaarheid van de toepassing van dit decreet en de versterking van de koepelorganisaties. Wij geven een genuanceerd 'ja' met enkele bedenkingen. Dat zal zich ook uiten in ons stemgedrag met één enkele onthouding.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is verwezen naar de resolutie waarvoor ik enkele jaren geleden het initiatief heb genomen en de steun heb gekregen van het hele parlement. Ik wil herinneren aan de essentie van de resolutie. Dat is eerst en vooral dat er geen omzendbrieven gepubliceerd worden zonder decretale grond. Ten tweede moet het schooljaar ordentelijk kunnen starten voor leerlingen, ouders, leerkrachten, directies en schoolbesturen. Deze doelstelling wordt onder meer bereikt via een duidelijke timing voor decreten, besluiten en omzendbrieven die gevolgen hebben voor de start van het schooljaar.

Uit het verslag van de commissiezitting en de plenaire vergadering heb ik begrepen dat de verschillende fracties een andere invulling geven aan de vraag of dit decreet consequenties heeft voor de start van het schooljaar. Ik wil aankondigen dat ik het komende parlementaire jaar graag een initiatief wil nemen om in de commissie voor Onderwijs nog eens een gesprek te voeren over hoe we in de toekomst met deze belangrijke resolutie omgaan en wat we van de regering verwachten.

De heer Robert Voorhamme: De heer De Meyer maakt een bijzonder belangrijke opmerking. Ik steun zijn initiatief. De resolutie wordt dikwijls zwart-wit geïnterpreteerd. Er is finetuning nodig.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil mevrouw Helsen danken voor het interessante verslag, dat de besprekingen goed samenvat. Met dit decreet hebben we een bijzonder gevoelig onderwerp uiteindelijk in het parlementaire debat gebracht. Ik hoop dat we dit belangrijke onderwerp vandaag zullen afronden.

Hieraan gaat een complexe, rijke geschiedenis van onderhandelingen vooraf. Die hebben veel tijd gevraagd, zijn intens verlopen en soms ook moeilijk of op het scherp van de snede. Het merkwaardige is dat de buitenwereld daar weinig van gemerkt heeft. In de pers

zijn er berichten geweest over het idee dat ik een schoolopdracht zou invoeren waarbij in de scholen een 38 urenweek zou worden georganiseerd. Daarover is wat commotie geweest. Voor de rest was er heel weinig weerklank in de pers.

Ik heb gedurende meer dan een jaar zeer intens onderhandeld met verschillende partners, zoals de vakbonden van het personeel en de inrichtende machten, over de manier waarop we de opdracht van leerkrachten in scholen zouden omschrijven en de manier waarop we zouden evalueren of leerkrachten die volledige opdracht goed ter harte nemen of niet.

In het onderwijs is dat een bijzonder delicaat punt. Ik hoef dat niet te vertellen aan de onderwijsspecialisten hier aanwezig. Het is een heel delicaat punt omdat we formeel een prestatienoemer vastleggen die louter verwijst naar het lesgeven in een klas. Iedereen weet dat leerkrachten veel meer doen dan dat: ze bereiden de lessen voor, ze zijn bezig met de evaluatie van de leerlingen, ze verbeteren examens, ze luisteren naar wat leerlingen presteren in de klas, bovendien organiseren ze oudercontacten en zijn ze bezig met hun eigen nascholing. De meeste leerkrachten doen veel meer dan alleen maar voor de klas staan. Ik denk dat mensen een beetje onderschatten wat dat betekent. Maar daar het gesprek over beginnen, bepalen wat nu eigenlijk de opdracht van de leerkracht is en dat dan vastleggen in afspraken, ligt bijzonder gevoelig. Het ligt gevoelig bij de vakbonden, die bang zijn dat we daarmee een taakverzwaring willen organiseren, maar het ligt ook gevoelig bij de inrichtende machten, die zeggen dat het toch wel belangrijk is dat alle leerkrachten zich bezighouden met oudercontact, met vakoverschrijdende doelstellingen in de school, met opdrachten die verbonden zijn aan het functioneren van de hele school,... Het is een moeilijke kwestie.

Toen we begonnen met onderhandelen over cao VIII, heb ik gezegd dat ik een doorbraak wou bereiken. Het was een beetje een gesprek van 'voor wat hoort wat', omdat we eigenlijk ook met koopkrachtverhoging afkwamen: het vakantiegeld werd op peil gebracht en er waren andere maatregelen om de koopkracht te verhogen en de werkdruk te verlagen. Ik kom daar dadelijk op terug. Ik heb toen gezegd dat we het in zo'n cao-onderhandeling niet alleen zouden hebben over de klassieke thema's zoals koopkracht, werkdruk of bijkomend personeel, maar dat ik ook dit thema in een cao tot een oplossing wou brengen. Dat was heel moeilijk. We hebben ongeveer één jaar nodig gehad om de eigenlijke onderhandeling voor te bereiden en we hebben een jaar nodig gehad om die onderhandeling te voeren. Dat heeft geleid tot een sociaal akkoord waar drie van de vier vakorganisaties het mee eens waren, en waarmee ook de inrichtende machten hebben ingestemd.

Er is een sociaal akkoord waar vier jaar sociale vrede aan verbonden is, maar het meest merkwaardige is dat in die

sociale vrede een draagvlak tot stand is gekomen voor functiebeschrijvingen en evaluaties in het onderwijs. De heer Voorhamme heeft terecht opgemerkt dat het revolutionaire niet zozeer is dat over dat thema wordt gesproken, maar wel dat het nu ook in het onderwijs aan de orde is. Dat is inderdaad een bijzonder belangrijke stap. We hadden daarover evengoed een zeer groot conflict kunnen hebben. Dat was niet het geval. U hebt weinig vernomen over die onderhandelingen. Uiteindelijk zijn ze constructief verlopen dankzij de constructieve geest van alle partners rond de tafel, de vakbonden, de inrichtende machten. We zijn eruit geraakt.

Ik vond het bijzonder belangrijk om op die manier te werken omdat zo een sociaal draagvlak wordt gecreëerd voor dit gevoelige onderwerp en het niet forceert, en omdat een belangrijke hervorming tot stand wordt gebracht in overleg. Dat is iets waar we altijd naar moeten streven. Het verklaart ook een aantal dingen waarmee we nu bij deze bespreking geconfronteerd worden.

Om te beginnen zegt men – en ik begrijp dat ook wel – dat we het nu toch nogal in detail geregeld hebben: twee evaluatoren, een welbepaalde procedure, een beroepsprocedure. Dat is juist: het gaat nogal in detail. De heer Voorhamme heeft gelijk om te onderstrepen dat door de aard van onze onderwijswetgeving al die details dan ook nog eens hier, in het parlement, op onze tafel komt te liggen. Natuurlijk kunnen we niet zeggen dat we over iets onderhandelen, maar dat we het vervolgens niet in detail regelen. Het is eigen aan zulke onderhandelingen dat er maar een evenwicht ontstaat tussen alle partners als een aantal dingen nogal precies worden vastgelegd.

Sommige mensen hebben hier pleidooien gehouden die zouden leiden tot nog meer details. Daar ben ik niet voor. Zo zeggen mevrouw Helsen en anderen dat ook de wens om de evaluatoren te vormen, vastgelegd had moeten worden in harde verplichtingen. Dat zou geleid hebben tot nog meer detail, tot nog meer bij het handje houden van de scholen, tot nog meer planlast. We mogen het bereikte evenwicht niet nog meer belasten. Ik zou dat niet doen. Laat ons eens uitgaan van de goede wil van de inrichtende machten, van de schoolbesturen en de koepelorganisaties. We geven hun een half miljoen euro om vorming te organiseren. Laat ons uitgaan van hun goede wil om dat geld goed te gebruiken en laat ons hen niet bij het handje houden door nog eens een verplichting in te schrijven die we hier tot op de punten en komma's zouden uitwerken.

Maar ik ben het wel eens met dat pleidooi, mevrouw Helsen. U hebt gelijk, dat kan alleen maar goed verlopen als er vorming is over de manier waarop het moet gebeuren.

Er zit een ander merkwaardig aspect aan dit debat. Als we het hebben over functiebeschrijving en evaluatie,

wordt dat in de onderwijswereld meteen op onrust ontvangen. De eerste reactie is: “Zal er iemand ontslagen worden?” In de meeste organisaties, bedrijven, de non-profitsector en dergelijke zijn functiebeschrijvingen en evaluaties een middel om mensen te helpen! Het dient om hen te ondersteunen, om de nood aan bijkomende vorming te detecteren. Zo kan men ontdekken waar men niet goed functioneert, waar er iets schort aan de taakafspraken, waar collega’s elkaar niet goed verstaan. Daarvoor dienen functiebeschrijvingen en evaluaties. Dat is een positief verhaal. Ik ken geen enkel bedrijf waar de personeelsdirecteur denkt of zegt dat de functiebeschrijvingen en evaluaties dienen om mensen buiten te gooien. Daar hebben ze andere procedures voor. Spijtig genoeg. In het onderwijs krijgen we een debat dat de hele klemtoon daarop riskeert te leggen. Ik denk dat we dat intussen wat overwonnen hebben, en dat iedereen het er nu over eens is dat we bezig zijn met competentieontwikkeling.

Natuurlijk moet het mogelijk zijn om mensen die echt slecht functioneren, die hardnekkig slecht functioneren, ondanks hun vaste benoeming te ontslaan. Ik ga ervan uit dat dat zeer uitzonderlijk zal zijn. Maar het mag geen taboe zijn. Ik zal het nog eens herhalen: de vaste benoeming is niet het probleem van ons onderwijs. Sommigen beweren dat. Dat is niet zo! Het is maar hoe we daarmee omgaan. Inderdaad, een vaste benoeming betekent niet dat mensen zich om het even wat kunnen veroorloven. Het betekent niet dat mensen hardnekkig slecht kunnen functioneren. Dat maken we hier nu duidelijk.

Mevrouw Helsen heeft het gehad over het praktische probleem van scholen met verschillende vestigingsplaatsen. Hoe moet de evaluatie dan in haar werk gaan? Mevrouw Helsen, dat is aan bod gekomen, ook in de formele onderhandelingen – na de cao-onderhandelingen – over de precieze tekst van dit ontwerp van decreet. Het is niet gemakkelijk om dat op te lossen. Stel dat we een afwijking zouden toestaan en dat een school met verschillende vestigingsplaatsen als evaluator een gewone collega kan aanstellen die niet noodzakelijk een hiërarchisch hogere moet zijn. Eerlijk gezegd, het was heel moeilijk om uit te leggen dat deze uitzondering alleen kon in scholen met verschillende vestigingsplaatsen. Andere scholen kunnen misschien ook komen zeggen dat ze niet zo gemakkelijk een evaluator kunnen vrijstellen die een hiërarchisch hogere is. Maar we hebben daarover gediscussieerd. Ik denk dat het haalbaar is.

Ik wil onderstrepen dat een andere maatregel ingaat op 1 september. Het beleidskader van de secundaire scholen wordt aanzienlijk versterkt. We gaan het mogelijk maken om 340 voltijdse eenheden extra aan te werven in het beleidskader van onze secundaire scholen. Dat is een aanzienlijke versterking. Die moet het mogelijk maken om het werk van de directie op andere posten te verlichten. Dat heeft ook te maken met de cao die een evenwicht was tussen de opdracht van leerkrachten, de eva-

luatie en bijsturing daarvan en maatregelen om de werkdruk te verminderen.

Mevrouw Demeulenaere, de ronde van Vlaanderen is intussen voorbij. We hebben alle basisscholen, alle secundaire scholen en alle centra voor volwassenenonderwijs de kans gegeven om in rechtstreekse dialoog te gaan met de leidende ambtenaren die dit hebben uitgewerkt. Deze informatieronde is goed verlopen. Er komt nog een omzendbrief, we nemen even de tijd daarvoor, die komt er na de vakantie.

Tijdens het overleg is inderdaad gebleken dat een aantal bijkomende punten die we nog moesten regelen en die niet in de cao geregeld waren, voor meningsverschillen zorgden. Dat verklaart waarom bijvoorbeeld OVSG, OKO en het Gemeenschapsonderwijs gezegd hebben dat ze het uiteindelijk niet eens waren.

Ik vind het officiële standpunt van OVSG fout, om de redenen die de heer Voorhamme aangegeven heeft. Ik zie dat ook de heer Tavernier dat bevestigt. Als je een goed personeelsbeleid wilt voeren, moet je mensen beoordelen op hun functioneren in hun context. In dat geval is dat hun school, en niet alle scholen van een gemeente, laat staan alle scholen van een gemeente zo groot als Gent of Antwerpen. Dat is geen ernstig standpunt. OVSG hanteert hier formalismen om niet over de grond van de zaak te spreken. Je beoordeelt mensen in hun school, niet in alle mogelijke scholen. Ik blijf daarbij. OVSG had in zijn officiële standpunt ongelijk.

Wij zullen dit evalueren, mevrouw Helsen. We hebben in de commissie een goed amendement aanvaard, waarbij er een mooie kalender komt voor de beleidsevaluatie. Dat is een belangrijk gegeven.

Daarmee kom ik tot het punt van de timing. Mevrouw Martens zei dat het ‘godgeklaagd’ was. Mevrouw Martens, als God en de heiligen zich buigen over de werkzaamheden in dit parlement, denk ik dat ze deze klacht stilaan beu worden. Dit doet immers echt niet ter zake. Er wordt een regeling afgesproken, en daar wordt een juridisch kader voor gedefinieerd. De scholen hebben vier jaar de tijd om dat in de praktijk te implementeren, nadat wij er al drie jaar over gediscussieerd en overlegd hebben. De scholen worden dus niet in snelheid gepakt, en we gaan geen chaos organiseren op 1 september. Uw opmerking is met andere woorden onzin. Als het parlement denkt dat dat op 10 juli niet meer besproken kan worden, heeft het parlement volgens mij een probleem.

Mijnheer De Meyer, we moeten inderdaad eens nadenken over de redenen waarom de kalender loopt zoals hij loopt. We hebben dat debat al verschillende keren gevoerd in de commissie, en ik herhaal wat ik toen gezegd heb: ofwel heb je respect voor het overleg en

de onderhandelaars, ofwel niet. Wij hebben daar respect voor. Als je dan een deadline vastlegt, weet je dat de onderhandelaars je altijd tot aan die deadline zullen brengen. Dat is onvermijdelijk. Ze blijven onderhandelen tot aan de deadline, en liefst nog langer, anders zijn het geen goede onderhandelaars. Dit probleem zullen we dus altijd hebben, tenzij u mij zegt dat het overleg met het onderwijsmiddenveld niet hoeft. Maar daar pleit ik uiteraard niet voor.

We zullen dit probleem elk jaar opnieuw meemaken. Daarom zeg ik dat we God en de heiligen daar niet mee moeten belasten, want zij zullen het probleem niet kunnen oplossen. Ook het parlement kan dit probleem niet oplossen. We moeten er gewoon voor zorgen dat de scholen op 1 september niet overvallen worden met zaken die ze op 1 september plots moeten veranderen zonder dat ze het op voorhand wisten. We moeten ze evenmin overvallen met omzendbrieven zonder juridische basis. Maar dat probleem creëren wij hier niet.

De essentie is dat wij in de scholen openhartige en overzichtelijke gesprekken organiseren over het functioneren van leerkrachten, om het functioneren waar nodig beter te maken en om ervoor te zorgen dat schoolteams echte teams zijn, die alle opdrachten – lesgeven, lessen voorbereiden, examens verbeteren, contacten met ouders, vakkencoördinatie, overleg over de uitrusting en de missie van de school – ter harte nemen. De overgrote meerderheid van de leerkrachten neemt die opdrachten vandaag al ter harte. Het is goed dat we dat nu vastleggen in een decreet.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, even ter verduidelijking, godgeklaagd is gewoon in hoge mate ergerlijk. Een synoniem daarvoor is schandalig.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, u zegt zelf dat vorming ontzettend belangrijk is. Wij zijn daar ook van overtuigd. Onze zorg is echter dat wie het minste nood heeft aan vorming, zich daar het meest voor inschrijft. Wie die vorming het beste kan gebruiken, staat vaak als laatste in de rij om zich in te schrijven.

Wat de toepasbaarheid op het terrein betreft voor de instellingen met verschillende vestigingsplaatsen, hebt u gereageerd voor de scholen. Mijn zorg gaat ook uit naar de CLB's. Er zijn nogal wat grote CLB's met verschillende vestigingsplaatsen die ver uit elkaar zijn gelegen. Per vestiging zijn er coördinatoren aangeduid. Vandaag staan zij in voor de functioneringsgesprekken, de coaching en de begeleiding van het personeel. Straks wordt dat de taak van één evaluator, de directeur, die in een aantal centra 150 personeelsleden zal moeten opvolgen, coachen, begeleiden en evalueren. Dat lijkt me in de praktijk niet haal-

baar. Ik denk dat de personeelsleden dat onaanvaardbaar zullen vinden. Het lijkt me dan ook belangrijk dat een oplossing wordt gevonden voor de CLB's.

Voor het secundair onderwijs verwijst u naar bijkomende functies. Dat is heel positief. Het probleem doet zich echter niet alleen voor binnen het secundair onderwijs, maar vooral ook binnen de CLB's. We moeten dan ook een oplossing vinden voor de CLB's.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1246/3).*

– *De artikelen I.1 tot en met VII.1 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2007 betreffende de goedkeuring van tijdelijke projecten in het deeltijds kunstonderwijs vanaf het schooljaar 2007-2008 – 1251 (2006-2007) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Poleyn, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het is een heel goed ontwerp van decreet. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1251/1).

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw, ondertekend in Rome op 6 juni 2002 – 1263 (2006-2007) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Beste collega-minister, wanneer u de zaal verlaat, kunt u misschien best uw bril meenemen. (*Gelach*)

Ik ben de hoeder van mijn broeder.

Mevrouw de voorzitter, collega's, vooreerst wil ik het Bureau danken dat dit ontwerp van decreet rechtstreeks in de plenaire vergadering kan worden behandeld. Er is immers enige hoogdringendheid mee gemoeid. Ik zal er daarom wat toelichting bij geven. Ik hoop dat het na de mogelijke vragen van de leden van het parlement wordt goedgekeurd. Bij de toelichting zal ik het hebben over het belang van het verdrag, het doel, het ontstaan ervan, de plantengenetica en veredeling in Vlaanderen en, ten slotte, over het procedureverloop en het gemengd karakter ervan.

Onder plantengenetische hulpbronnen voor voeding wordt verstaan "al het genetisch materiaal van plantaardige oorsprong met een werkelijke of potentiële waarde voor voeding en landbouw." De plantengenetica en de -veredeling leveren de biologische basis voor de voedselzekerheid van de wereldbevolking. Landbouwers hebben in de loop der tijden zowat 10.000 gewassen ontwikkeld voor voedingsdoeleinden. Momenteel zorgen slechts 150 gewassen voor de voeding van bijna de hele wereld. 4 gewassen – rijst, tarwe, maïs en aardappe-

len – leveren 60 percent van de wereldwijd benodigde hoeveelheid calorieën.

De verschillen tussen de gewassen worden steeds kleiner als gevolg van de modernisering, de grotere bevolkingsdichtheid en de veranderende eetgewoontes. Bij een grotere genetische uniformiteit verhoogt het potentiële risico op schade door ziekten – bacteriën, virussen, schimmels of plagen, onder andere van insecten –, door koude, warmte, droogte of andere zaken.

Rekening houdend met de stijging van de wereldbevolking en de druk van het milieu moeten de bestaande gewassen constant vernieuwd worden, zodat hun rendement en weerstand verhoogd of behouden kunnen worden. Het is dan ook van groot belang dat een zo groot mogelijke diversiteit, de zogenaamde pool van genen, in stand wordt gehouden om de toekomstige problemen en veranderingen het hoofd te kunnen bieden, zonder te moeten inboeten op de opbrengsten en kwaliteit van de producten.

Het behoud van een grote pool van genen met optimale toegangsvoorwaarden, zowel op het vlak van de kostprijs als de gebruiksvriendelijkheid, is een onmisbaar element voor het behoud, de ontwikkeling en vernieuwing van een duurzame en milieuvriendelijke landbouw, die bovendien op een adequate manier de voedingsbehoeften van de hele wereldbevolking kan garanderen.

Mevrouw de voorzitter, ik hoop dat ik, indien het nog nodig was, hiermee het belang van het verdrag duidelijk heb gemaakt.

Het verdrag brengt een aantal verplichtingen met zich mee, waarvan sommige in de praktijk al worden nageleefd. Het verdrag formaliseert daarom in de eerste plaats de bestaande uitwisseling van plantengenetisch materiaal en de verdeling van de opbrengsten die uit het gebruik voortvloeien. Tegelijkertijd wordt met dit verdrag het gevaar ingedijkt dat landen of instellingen die handel boven onderzoek en ontwikkeling stellen, er misbruik van zouden maken.

Samengevat beoogt het nieuwe verdrag een viertal elementen: de bescherming van de belangrijkste voedings- en voedergewassen en de hiermee verbonden algemene voedselzekerheid, de vrijwaring en het duurzaam gebruik van genetische bronnen voor de voeding en de landbouw, de billijke verdeling van de winsten die uit hun gebruik voortvloeien en, ten slotte, de uitwerking van een globaal multilateraal systeem dat, enerzijds, de toegang vergemakkelijkt tot een reeks van gewassen die essentieel zijn voor de voedselzekerheid – materiaal uit genenbanken, van landbouwvelden of van planten in het wild – en, anderzijds, de uitwisseling

bevordert van informatie en technologie, in het bijzonder met landen in een overgangs- of ontwikkelingsfase.

Het verdrag erkent de belangrijke rol van de gehele landbouwbevolking bij het behoud, de verbetering en verspreiding van plantgenetische hulpbronnen, van de nationale overheden om de rechten van de landbouwers te beschermen en, ten slotte, van de regeringen om maatregelen te treffen ter verdediging en promotie van de landbouwers.

De ratificatie van het verdrag zal ons de kans bieden om actief te blijven meewerken aan de uitwerking van de internationale bepalingen inzake het behoud en het duurzaam gebruik van plantgenetische hulpbronnen, waarvan de duurzame landbouw en de voedselzekerheid in de wereld afhankelijk zijn.

Mevrouw de voorzitter, collega's, dit was een belangrijke reden om dit ontwerp van decreet ter bespreking voor te leggen in de plenaire vergadering, in de hoop dat het hier straks ook wordt goedgekeurd. Er vindt in oktober een vergadering plaats en het is beter om daar, bij de verdere uitwerking, met een volledig verdrag aanwezig te zijn dan om er niet rond de tafel te zitten.

De totstandkoming van het verdrag, dat nu de instemming moet krijgen van het Vlaams Parlement, heeft een hele tijd geduurd. Ik geef u de belangrijkste data.

Eind juni 2001 werd in Rome, na zeven jaar onderhandelen, eensgezindheid bereikt over de grote lijnen van het Internationale Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw. Dit Verdrag werd formeel aanvaard tijdens de tweejaarlijkse conferentie van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties op 3 november 2001. België trad als woordvoerder van de Europese Unie op tijdens de laatste etappe van de onderhandelingen. Het Verdrag werd aangenomen met 116 stemmen voor en 2 onthoudingen. Er waren geen tegenstemmen. België ondertekende het Verdrag op 6 juni 2002 tijdens de Wereldvoedseltop in Rome. Het Verdrag trad internationaal in werking op 29 juni 2004. Vandaag zijn 113 landen en de Europese Unie volwaardig partij bij het Verdrag. België en vijftien andere landen hebben het Verdrag enkel ondertekend. De bedoeling is om nu ook zo snel mogelijk volwaardig partij te zijn bij het Verdrag.

Over de plantengenetica en -veredeling in Vlaanderen citeer ik uit het Vlaamse Regeerakkoord: "We versterken het onderzoeks- en innovatiepotentieel binnen het beleidsdomein landbouw en visserij met specifieke aandacht voor het toepassingsgericht, praktijkgericht en beleidsgericht onderzoek onder meer met het oog op de introductie en verbetering van teelten gericht op het opwekken van groene energie of de productie van grondstoffen."

In het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid en ter verbetering van de onderzoeksefficiëntie werd op 1 april 2006 het verzelfstandigd Agentschap Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek opgericht. Het ILVO coördineert en voert beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening uit, met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief. Het ILVO bouwt de kennis op die nodig is voor de verbetering van de producten en de productiemethodes, voor de bewaking van de kwaliteit en de veiligheid van de eindproducten, en voor de verbetering van de beleidsinstrumenten als basis van sectorontwikkeling en agrarisch plattelandsbeleid.

Het ILVO bestaat uit vier kennisseenheden: plant, dier, technologie en voeding, landbouw en maatschappij. Er zijn veertien onderzoeksdomeinen, onder meer toegepaste genetica en veredeling.

Ook de Vlaamse universiteiten besteden veel aandacht aan plantengenetica. Daarnaast, en last but not least, beschikt ook een beperkt aantal privéveredelingsbedrijven over genenbronnen, onder andere voor granen en bieten.

Mevrouw de voorzitter, collega's, ten slotte is er nog het procedureverloop en het gemengde karakter.

De heer Eric Van Rompuy: U bent blijkbaar zeer goed thuis in deze materie. Dat is positief.

Minister-president Kris Peeters: Ik zal mijn korte betoog, dat, zoals ik begrijp, ten zeerste wordt geapprecieerd, afmaken.

Het gemengde karakter van de bevoegdheden van de federale overheid en de gewesten werd vastgelegd tijdens de vergadering van 2 oktober 2001 van de werkgroep Gemengde Verdragen, een adviesorgaan van de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid, die deze beslissing op 27 november 2001 bekrachtigde. Het betreft hier in hoofdzaak de gewestelijke beleidsdomeinen Landbouw, Wetenschap en Innovatie, en enkele leefmilieuaspecten.

In haar vergadering van 17 mei 2002 besliste de Vlaamse Regering om goedkeuring te hechten aan het verdrag en om machtiging te verlenen aan de federale vertegenwoordiger om het mee namens het Vlaamse Gewest te ondertekenen. Dat is ook gebeurd op 6 juni 2002 tijdens de wereldvoedseltop in Rome. Er zijn ook adviezen geleverd door de Inspectie van Financiën, de SERV, de Minaraad en de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid.

Op 9 maart 2007 hechte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van instem-

mingsdecreet. In zijn advies van 3 april 2007 maakte de Raad van State geen opmerkingen. Op 16 mei 2007 hechtte de Vlaamse Regering dan haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van decreet. Het werd uitzonderlijk niet voorgelegd aan de Commissie voor Buitenvlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme omdat de spoedbehandeling werd toegestaan, waarvoor nogmaals dank, mevrouw de voorzitter. Ik hoop dat ik hiermee niet alleen alle commissieleden heb geïnformeerd, maar ook dat het ontwerp zal worden goedgekeurd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2006-07*, nr. 1263/1).

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Robert Voorhamme en Bart Caron en de dames Vera Van der Borcht en Helga Stevens houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning – 1178 (2006-2007) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Claes, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in het regeerakkoord is opgenomen dat opvoedingsondersteuning tijdens deze legislatuur zou worden uitgewerkt. Er staat woordelijk: “We kiezen voor ondersteuning van diegenen die verantwoordelijkheid dragen voor anderen. Opvoedingsondersteuning wordt gezien als preventie.” Ook het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind verplicht de Vlaamse Gemeenschap ertoe om passende bijstand te geven aan ouders bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheid over de opvoeding van kinderen.

Een eerste hoorzitting werd georganiseerd op 23 mei 2006, waaruit het voorstel van decreet uiteindelijk is voortgevloeid. Er werd vertrokken van wat opvoeden in de eerste plaats is. Het is een natuurlijk proces waarbij ouder en kind elkaar beïnvloeden. Een goede opvoeding moet rekening houden met de mogelijkheden van een kind. Goede opvoedingsondersteuning houdt dus ook rekening met de mogelijkheden van ouders en kinderen. Ouders moeten zelf bepalen welke waarden en normen hun kinderen meekrijgen. Ouders zijn de eerste verantwoordelijken van de opvoeding en zij zullen de regie voeren, ook als opvoedingsondersteuning noodzakelijk wordt. De samenleving als geheel draagt bij tot het opvoeden van kinderen: zo zijn ook school, vrienden en dergelijke belangrijk. Opvoedingsondersteuning richt zich dus ook naar de sociale netwerken van kinderen.

Wat waren de doelstellingen van het voorliggende voorstel van decreet? In de eerste plaats moet er afstemming en een gecoördineerd aanbod zijn opdat ondersteuning aan de opvoeders wordt geboden. Er was her en der al wat voorbereidend werk gedaan dat opvoedingsondersteuning in de praktijk bracht. Dit moest door dit voorstel van decreet worden afgestemd en gecoördineerd. De bedoeling was alleszins om de opvoedingskansen te verhogen. Opvoedingsondersteuning werkt preventief en is dus geen hulpverlening. Het lokale niveau is het ankerpunt van de opvoedingsondersteuning. De indieners van het voorstel van decreet zijn vertrokken vanuit het subsidiariteitsbeginsel.

De opvoedingsondersteuning moet vooral laagdrempelig zijn om zo bereikbaar mogelijk, goedkoop mogelijk en niet-stigmatiserend te zijn. Ze moet vraaggericht zijn, waarbij op maat de nodige voorlichting en advies wordt gegeven. Ze moet ook participatief zijn waardoor zij die opvoedingsondersteuning krijgen, erdoor worden versterkt.

Het voorstel van decreet bepaalt dat de centrumsteden als eerste opvoedingsondersteuning aanbieden. Lokale coördinatoren kunnen worden ondersteund. Er wordt lokaal overleg over opvoedingsondersteuning georganiseerd. Dat kan uitmonden in het aanbieden van ‘opvoedingswinkels’, in de centrumsteden maar ook daarbuiten, en zij kunnen een kwaliteitslabel krijgen. In die ‘opvoedingswinkels’ kunnen de Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning – de preventieconsulenten van de Jeugdbijstand – worden ingezet.

Het voorstel van decreet voorziet ook in een Vlaams expertisecentrum. Tijdens de tweede hoorzitting, op 29 juni 2007, vroegen de provincies en verschillende initiatiefnemers een rol voor de niet-centrumsteden. In een amendement is daarop ingegaan. Dit decreet biedt hierdoor voldoende basis om in Vlaanderen opvoedingsondersteuning aan te bieden. CD&V, sp.a en Open Vld

hebben in de commissie voor gestemd, Groen! en Vlaams Belang hebben zich onthouden. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, opvoeden is allesbehalve een gemakkelijke onderneming, zo kwam geregeld in de commissiebijeenkomsten aan bod. Als moeder van drie pubers kan ik dit uit mijn dagelijkse praktijkervaring onderschrijven. Ik ben ervan overtuigd dat de huidige tijdsgeest en verschillende evoluties ervoor zorgen dat opvoeden vandaag veel moeilijker en ingewikkelder is dan pakweg vijftig jaar geleden. Er is veel onzekerheid. Veel waarden en normen die in het verleden vanzelfsprekend waren, zijn vandaag helaas verdwenen.

Ik kan dan ook volledig het opinieartikel onderschrijven dat we gisteren konden lezen in *Gazet van Antwerpen*, dat gelukkig de hoopgevende titel 'Opvoeden moet weer vanzelfsprekend worden' kreeg. Het stuk is geschreven naar aanleiding van de bespreking van dit voorstel van decreet in dit halfroond. De auteur stelt daarin terecht: "Vijftig jaar geleden was het simpel: het collectieve normenpatroon had voor alles een oplossing in petto. In Vlaanderen zette vooral de Katholieke Kerk de regels uit. Op school werden de leerkrachten niet geconfronteerd met invloeden van andere culturen. En mocht er enige twijfel ontstaan, dan bood de catechismus altijd wel een antwoord." Vandaag zijn deze oude normen en waarden geen evidentie meer.

De samenleving is heel individualistisch geworden, vaak zelfs heel egoïstisch. Helaas is het vaak ieder voor zich geworden, en geldt de wet van de sterkste. Ouders moeten dan maar zelf zien hoe ze de kinderen opvoeden. Opvoeden is geen gemakkelijke opdracht. Veel ouders die het zeer goed menen met de opvoeding van de kinderen zitten met steeds meer vragen. Sterker nog: ze kampen vaak met echte opvoedingsdilemma's omdat opvoeden door talrijke factoren heel ingewikkeld is geworden.

Vandaag durft dan ook niemand nog twijfelen aan het nut van opvoedingsondersteuning. Het voorstel van decreet heeft dan ook de verdienste antwoorden te willen formuleren op vragen over opvoeding en opvoedingsondersteuning. Positief is wel dat het voorstel niet betuttelend en ook niet stigmatiserend is. Ik vind het dan ook bijzonder positief dat dit voorstel terecht de verantwoordelijkheid volledig bij de ouders laat en alleen aan de opvoedingsverantwoordelijken ondersteuning wil aanreiken. Het voorstel vormt eigenlijk een kader, met als doel adviezen en tips op de beste manier aan gezinnen aan te bieden.

Toch zijn er een aantal fundamentele opmerkingen. Ten eerste: onze fractie betreurt dat dit voorstel van decreet

opnieuw een kaderdecreet is. Het heeft weinig concrete inhoud: opnieuw worden veel opdrachten naar de Vlaamse Regering doorgespeeld.

Veel aspecten van dit voorstel van decreet moeten nog worden uitgewerkt in uitvoeringsbesluiten. Ik durf de hoop uit te spreken dat u, voor deze besluiten genomen zullen worden, ze zult voorleggen in de commissie. Gezien het belang van dit decreet is dit toch wel wenselijk.

Een tweede bedenking is dat er een groot contrast is tussen de vooropgestelde doelstellingen enerzijds en de gereserveerde middelen anderzijds. Er is wel een stijging van 87.000 euro naar 1,7 miljoen euro. De basisdoelstellingen zijn positief en kunnen we onderschrijven. Maar de implementatie hiervan dreigt in de praktijk mank te lopen door een gebrek aan voldoende middelen. Hierdoor loopt u het risico dat, hoe positief het uitgangspunt ook moge zijn, de kans zeer groot is dat men er niet in zal slagen de hoge nood te lenigen.

Een derde bemerking is dat het huidige decreet opvoedingsondersteuning eigenlijk integraal wordt opgenomen in het nieuwe voorstel van decreet. Ik blijf hier ernstige bedenkingen bij hebben. Naar aanleiding van begrotingsbesprekingen werd herhaaldelijk en uitdrukkelijk en door verschillende fracties gesteld dat het huidige decreet veel gebreken vertoont, onder meer wat de toewijzing van projecten betreft. Onze fractie betreurt dan ook dat er nooit een evaluatie van het huidige decreet is gebeurd om na te gaan waar de echte knelpunten zitten.

De vraag is dan ook of het huidige decreet mee de basis moet vormen van dit voorstel van decreet. Het is positief dat er in de toekomst een evaluatie wordt aangekondigd, maar dit doet niets af aan het feit dat het huidige decreet veel mankementen vertoont en eigenlijk ongewijzigd wordt overgenomen. Onze fractie had dit liever anders gezien.

Er bestaan vandaag al veel initiatieven op het vlak van opvoedingsondersteuning op lokaal en provinciaal vlak. Het gaat vaak om positieve projecten. Ondanks de amendering wordt hiermee nog te weinig rekening gehouden. De bestaande expertise verdient eigenlijk een belangrijkere plaats in dit voorstel van decreet.

Ik heb aandachtig de uiteenzettingen van de verschillende sprekers tijdens de hoorzittingen gelezen. De meesten waren positief over het voorstel op zich, over de doelstellingen, over de algemene lijnen. Maar toch kwamen hieruit wel duidelijk een aantal knelpunten naar voren. Het waren niet enkel wat opmerkingen over punten en komma's, integendeel, het ging vaak over vrij fundamentele kritiek. Op een aantal punten zijn de indieners via amendementen ingegaan, bijvoor-

beeld over de rol van de provincies, maar met een aantal andere fundamentele punten van kritiek en grondige bezwaren wordt jammer genoeg geen rekening gehouden. Ik betreur dit.

Ik geef enkele voorbeelden. Opvoedingsondersteuning wordt nog altijd te veel bekeken vanuit het oogpunt van de preventie. Ik deel de mening van een aantal sprekers dat dit moet worden opengetrokken en veel ruimer moet worden bekeken. De actuele discussie over de tekorten in de buitenschoolse opvang en de wachtlijsten bijvoorbeeld is ook een aspect van het ondersteunen van ouders in hun opvoeding. Tijdens de hoorzitting werd terecht gesteld dat opvoedingsondersteuning geen eiland mag zijn, maar dat het de bedoeling moet zijn om op zoveel mogelijk domeinen de bestaande problemen te signaleren, die niet zelden aan de basis van opvoedingsproblemen liggen. De Gezinsbond plaatst opvoedingsondersteuning terecht binnen een totaalaanbod aan gezinnen. Men moet dus ook oog hebben voor huisvesting, onderwijs, financiële ondersteuning, kinderopvang, buitenschoolse kinderopvang enzovoort.

Dit voorstel vertrekt van de lokale basis en hieraan onmiddellijk gekoppeld de opvoedingswinkels, een beetje het model waarrond de indieners de hele opvoedingsondersteuning willen opbouwen.

Het lokale overleg is het vertrekpunt, maar hierrond wordt een log apparaat gebouwd. Ik verwijs naar de lokale coördinatoren, de opvoedingswinkel, het lokaal overleg opvoedingsondersteuning, de Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning, provinciale steunpunten opvoedingsondersteuning, het Steunpunt Opvoedingsondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Vlaams Expertisecentrum voor opvoedingsondersteuning. Alle fracties stellen dat dit een logge structuur vormt. Ik vraag me af waarom de indieners niet willen tegemoetkomen aan die fundamentele kritiek, ook van de meerderheid, om een en ander bij te werken.

De enorme administratie en structuur staan niet in verhouding tot de doelstellingen. Het geplande personeelsaanbod volstaat niet om de opgelegde taken te kunnen behartigen. Ook de taken die ze moeten uitvoeren, zijn niet altijd duidelijk omschreven. Uit de hoorzitting is gebleken dat volgens de experts het risico bestaat dat er te veel moet worden vergaderd in plaats van op het terrein te werken. Die mensen klagen over te veel overlegstructuren en vergaderingen. Waarom wordt hier dan geen verandering in aangebracht?

De opmerking dat alles heel sterk is gericht op de professionele hulpverlening wil ik ook bijtrekken. Het accent ligt te veel op het professionele aspect en te weinig op netwerkers, sociaal-culturele verenigingen en vooral de vrijwilligers. Waarom wordt daar niet meer rekening mee gehouden? Ze hebben toch ook een belangrijke opdracht. Verschillende sprekers in de hoorzittingen

hebben dit aangeklaagd. De Gezinsbond heeft gevraagd om de rol van het sociaal-cultureel vormingswerk ernstiger te nemen.

Een heel fundamentele opmerking is de taak die wordt gegeven aan Kind en Gezin. Dit voorstel van decreet legt de basis voor een Vlaams Expertisecentrum voor opvoedingsondersteuning. De bedoeling is om expertise en wetenschappelijk onderzoek verder uit te bouwen. Het Steunpunt Opvoedingsondersteuning wordt exclusief toegewezen aan Kind en Gezin.

Onze fractie kan hier niet mee akkoord gaan. We willen absoluut geen kritiek geven op de werking van Kind en Gezin op zich, integendeel. In het kader van dit voorstel van decreet vinden we echter dat Kind en Gezin geen exclusieve partner mag zijn. Ik onderschrijf de expertise van Kind en Gezin, maar die is hoofdzakelijk, zo niet bijna uitsluitend gericht op jonge kinderen onder de drie jaar. Mijnheer Dehaene, ik begrijp dat Kind en Gezin een rol kan spelen bij de administratieve ondersteuning en het gebruik van de gebouwen. Kind en Gezin kan en mag een partner zijn, maar niet de enige.

Er is in de commissie wel gezegd dat de expertise van Kind en Gezin zal worden aangevuld met die van andere partners. Ik pleit ervoor om die partners mee op te nemen in dit voorstel van decreet, zodat achteraf geen discussie mogelijk kan zijn. Naar aanleiding van de hoorzitting is aangehaald dat Kind en Gezin een belangrijke rol heeft in het Vlaams Kenniscentrum. Waarom wordt dit dan niet onmiddellijk structureel ingewerkt zodat we meer zekerheid krijgen dat het ook in de praktijk zal gebeuren en dat Kind en Gezin niet alles naar zich toetrekt? De Gezinsbond heeft zich tijdens de hoorzittingen uitdrukkelijk akkoord verklaard om verantwoordelijkheid in te bouwen. Het is belangrijk dat dit structureel wordt verankerd in dit voorstel van decreet.

Een andere bedenking die ik wil formuleren betreft de leeftijd van de doelgroepen. Ik blijf vragen hebben over de waarborgen dat ook oudere kinderen, en dan vooral de doelgroep van kinderen ouder dan twaalf jaar, voldoende aandacht zullen krijgen. Ik vind hiervoor te weinig garanties terug.

Onze fractie heeft verder vragen bij een gebrek aan laagdrempeligheid en de nood aan een gegarandeerd basisaanbod. Wij vinden dat dit voorstel spijtig genoeg onvoldoende waarborgen biedt voor laagdrempeligheid. Nochtans is dat bijzonder belangrijk. Het is veel te veel gefocust op de centrumsteden, wat tot gevolg heeft dat veel regio's buiten schot blijven zodat het basisaanbod voor iedereen niet wordt gegarandeerd. Wat moeten ouders doen die niet in centrumsteden wonen? Waar kunnen zij terecht? Ik geef onmiddellijk toe dat daarvoor wel in mogelijkheden wordt voorzien,

namelijk de mogelijkheid van lokale samenwerkingsverbanden, maar er zijn geen waarborgen dat hierin ook daadwerkelijk zal worden voorzien in alle regio's die buiten de centrumsteden vallen. Daarnaast bestaat het risico dat veel probleemgezinnen die vaak in centrumsteden wonen, de weg naar opvoedingswinkels niet zullen vinden. Ik hoop dat de nodige initiatieven zullen worden genomen om deze opvoedingswinkels bekend te maken en ze op een of andere wijze te promoten.

Collega's, vooraleer te besluiten – ik richt me zeer speciaal tot de leden van de CD&V – moet me een laatste bedenking van het hart over onze amendering van het oorspronkelijke artikel 20 over de inwerkingtreding. Wij hadden een amendement ingediend om dit artikel 20 te schrappen en de gewone regels inzake de inwerkingtreding van een decreet toe te passen. De meerderheid heeft dat weggelachen en weggestemd, zonder motivatie waarom een speciale datum van inwerkingtreding moet worden ingelast. Ik betreur uw houding en durf ze vandaag hypocriet te noemen. Ik verwijst naar een uiteenzetting van mevrouw Heeren, die vandaag aanwezig is, tijdens de plenaire vergadering van vorige week. In de commissiebespreking van het ontwerp van decreet over de gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, heeft ze identiek dezelfde motivatie als onze fractie gegeven met identiek dezelfde argumenten. Mevrouw Heeren, u hebt terecht een pleidooi gehouden voor de inwerkingtreding van een decreet volgens de normale regels. Niemand van de CD&V-fractie zal dat ontkennen. Om onbegrijpelijke redenen verdedigt de meerderheid, vooral CD&V, vandaag zonder enige motivatie echter een volledig tegenovergestelde stelling.

Collega's, ik dring erop aan dat de indieners dit voorstel nog eens grondig bekijken en vergelijken met de kritiek van deskundigen zoals die uit de hoorzittingen naar voren is gekomen en met de opbouwende kritiek die tijdens de besprekingen in de commissie werd gegeven. Er blijven een aantal hiaten en knelpunten waardoor dit voorstel van decreet niet werkbaar zal zijn. Mijnheer Dehaene, in uw repliek tijdens de commissiebesprekingen hebt u dat uitdrukkelijk toegegeven.

Collega's, opmerkingen van sprekers tijdens hoorzittingen moeten we ernstig nemen, anders zijn hoorzittingen nutteloos. Het moet de bedoeling zijn dat er een sterk voorstel ter tafel ligt, wat vandaag spijtig genoeg niet het geval is. Daarom mijn vraag: laat dit voorstel nog enkele maanden rusten. De vakantieperiode is een ideale gelegenheid om hier op een rustige manier over na te denken om verschillende problemen en knelpunten weg te werken zodat over een sterk, voldragen en volledig voorstel kan worden gestemd, in plaats van over een onvolledig voorstel met veel tekortkomingen waarvan ik vrees dat het op het terrein niet werkbaar zal zijn. Onze fractie zal zich onthouden bij de stemming.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, ik zal de algemene toelichting die ik heb gegeven in de commissie, niet meer herhalen, aangezien het verslag ook zeer volledig was, waarvoor dank.

Ik wil alle leden die hebben meegewerkt aan dit voorstel van decreet, bedanken. Zoals de verslaggever opmerkte, zijn we er lang mee bezig geweest. De eerste hoorzitting vond plaats in 2006. Uiteraard waren er voordien ook al werkzaamheden binnen de meerderheid om te komen tot dit voorstel. Het is een uitgebreide tekst geworden. Ik zal mijn betoog dan ook beperken tot replieken op een aantal door mevrouw Dillen geformuleerde bedenkingen, ook omdat de commissiebesprekingen me hebben geleerd dat dezelfde kritiek wellicht door die andere oppositiepartij zal worden geformuleerd.

Niemand zal het maatschappelijke belang van opvoedingsondersteuning ontkennen, noch ontkennen dat er nood is aan een nieuw decreet. Het huidige decreet heeft zijn verdiensten, maar was te beperkend. Er was nood aan een uitgebreider decreet. Dit voorstel van decreet is vooral preventief. Dat is een zeer belangrijk uitgangspunt. Tijdens de werkzaamheden hebben we steeds gestreefd naar een duidelijke scheiding tussen preventie en hulp. Dat is geen gemakkelijke oefening geweest, maar ik denk wel dat we erin geslaagd zijn.

Dit voorstel is duidelijk geënt op preventie, wat ook een zeer belangrijke boodschap is aan de vele ouders en opvoedingsverantwoordelijken: dit is geen hulpverlening, maar preventie. We willen het signaal geven dat het normaal is dat ze vragen hebben over opvoeding, dat ze geen slechte ouders zijn als ze vragen hebben over opvoeding. Integendeel, het is goed dat ze vragen hebben en die durven stellen. We willen met dit voorstel van decreet de mogelijkheid creëren om, als er vragen zijn, de juiste informatie zo snel mogelijk op de juiste plaats te krijgen.

Er is inderdaad niet gekozen voor een of ander opvoedingsmodel. Het is niet aan de decreetgever om te bepalen hoe kinderen moeten worden opgevoed. Mevrouw Dillen stelt dat er geen betutteling is. Dat lijkt me zeer correct, en het was ook een uitgangspunt van de indieners. Het zou er maar aan ontbreken dat wij vanuit dit halfroond zouden gaan zeggen hoe kinderen moeten worden opgevoed. Ouders blijven dus verantwoordelijk, wat niet betekent dat ze niet af en toe vragen kunnen hebben. Dan moeten we de nodige informatie ter beschikking kunnen stellen.

Voor de leden die niet in de commissie zetelen, wil ik even verwijzen naar de hoorzitting die we hebben gehouden naar aanleiding van dit voorstel van decreet.

Voor alle duidelijkheid, het gaat over de tweede hoorzitting, toen het voorstel al op de tafel lag. Een aantal sprekers zullen wellicht immers wijzen op de kritiek die daar is geformuleerd. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen die aanwezig waren bij de hoorzitting, vragen kunnen stellen bij een aantal punten. Dat lijkt me logisch. Ik vind het echter belangrijk dat bijna alle sprekers hun betoog zijn begonnen met de verklaring achter de grote lijnen van het voorstel te kunnen staan omdat het een meerwaarde biedt. Ze hebben ons gefeliciteerd met het geleverde werk.

Ik overloop even de sprekers. Eerst kwam de Vereniging van de Vlaamse Provincies aan bod. Ik citeer: “We zijn heel blij met het voorstel van decreet.” Vervolgens kwam het Centrum voor het Jonge kind in Brussel aan bod. De vertegenwoordiger ervan stelde: “De basisstellingen van het voorstel van decreet zijn correct: de nood is inderdaad zeer groot. Wij staan ook volledig achter de toegankelijkheid en de lage drempels.”

De volgende spreker was die van de Opvoedingswinkel Genk. Zij stelde blij te zijn met het voorstel van decreet en de plaats ervan op de politieke agenda. Ik citeer: “De meeste thema’s die we essentieel vinden, zijn in dit voorstel van decreet opgenomen, met name samenwerking, netwerking, de verbanden met de lokale overheid en de lokale omgevingsanalyse.”

Een volgende spreker was het Vlaams Netwerk Opvoedingsondersteuning. Zij onderschrijven uiteraard de uitgangspunten. Ze liggen aan de basis van dit voorstel van decreet, namelijk met hun nota ‘Opvoeden doe je niet alleen’. De Vlaamse Jeugdraad beschreef een decreet opvoedingsondersteuning als “geen overbodige luxe.” De Gezinsbond is blij dat men verandering wil brengen in het tekort aan stroomlijning: “Door afstemming en samenwerking krijgt het bestaande aanbod een plaats en kan er gezocht worden naar gaten in het aanbod.” En als laatste stelde PPJ: “Het voorliggende voorstel van decreet is sterk en bevat waardevolle ideeën.”

Uiteraard benadrukken mensen die worden uitgenodigd op een hoorzitting de punten waar ze nog accentverschuivingen proberen teweeg te brengen. Dat lijkt me logisch. Ik kan de collega’s enkel aanraden om zeker het begin van elke uiteenzetting eens goed door te nemen. Daaruit blijkt dat de meeste sprekers achter het voorstel van decreet staan.

Een van de geformuleerde kritieken tijdens de bespreking in de commissie, die werd aangehaald door mevrouw Dillen, is dat er te veel wordt overgelaten aan uitvoeringsbesluiten. Er staan zaken in die door de Vlaamse Regering beslist mogen worden. Maar een van de kritieken was ook dat er te veel zaken opgesomd staan, bijvoorbeeld wie uitgenodigd moet worden bij het lokaal overleg. Een aantal collega’s zei dat de opsom-

ming ongelofelijk is. Als je dat in Antwerpen wilt organiseren, heb je de tribunes van een voetbalveld nodig om iedereen een plaats te geven. Daar hebben we wel voor een opsomming gekozen, en dan komt die kritiek. Men moet ook wat consequent zijn.

Degenen die bedenkingen formuleren bij de beperkte budgetten, kan ik enkel bijtreden. Ik kan alleen maar een oproep doen naar de collega’s van de meerderheidspartijen om, als we opvoedingsondersteuning inderdaad zo belangrijk vinden, te zoeken naar bijkomende middelen. Ik vind het al niet slecht dat we gaan van 87.000 euro naar 1.700.000 euro. Dat is een gigantische stijging, ook in percentages. Als we dat voor elk nieuw decreet zouden kunnen verwezenlijken, zouden we allemaal gelukkig zijn.

Er is ook kritiek dat het huidige decreet opgenomen is zonder een grondige evaluatie. Ik denk dat het huidige decreet bewezen heeft dat er vraag is naar een dergelijke ondersteuning. De ondersteuning bestaat erin dat de Vlaamse overheid een tussenkomst kan geven, bijvoorbeeld wanneer een school een ouder uitnodigt om van gedachten te wisselen over opvoedingsondersteuning. We kunnen nog altijd een evaluatie doen. De procedure voor het aanvragen van dergelijke subsidies staat geformuleerd in de uitvoeringsbesluiten. Niets houdt ons dus tegen om dat alsnog te doen. Ik denk dat de meeste kritiek zich toespitst op de procedure die gevolgd moet worden om een subsidie te krijgen.

Er wordt ook gesteld dat er te weinig rekening gehouden wordt met wat er vandaag bestaat. Dat vind ik een vreemde bedenking. Ons voorstel van decreet is juist opgebouwd uit wat er vandaag bestaat. Het Lokaal Overleg in Antwerpen is een mooi voorbeeld, net als de opvoedingswinkel in Genk en het Steunpunt Opvoedingsondersteuning in Limburg. Die zaken die vandaag actief zijn, hebben we allemaal in het voorstel van decreet verwerkt.

Een ander punt van kritiek luidt dat te veel aan preventie zou worden gedaan en dat opvoedingsondersteuning niet als een eiland mag worden beschouwd. Dit voorstel van decreet is vooral preventief. Het is een uitdrukkelijke keuze van de indieners dat opvoedingsondersteuning geen eiland mag zijn. Dat is juist de reden waarom we er zoveel partners op lokaal niveau bij willen betrekken. Daarom is de lijst van instellingen en organisaties die worden uitgenodigd voor het lokaal overleg, zo uitgebreid. We willen er geen eiland van maken, maar de noodzakelijke afstemming kunnen garanderen.

Trouwens, het is fout om te stellen dat de opvoedingswinkels de kern van het voorstel van decreet zouden vormen. Dat is niet correct, want de basis van het voorstel van decreet is het lokaal overleg. We proberen alle

lokale besturen aan te moedigen om te werken rond opvoedingsondersteuning. We verplichten ze niet, want dat zou een verkeerd signaal zijn, maar we moedigen ze aan. We doen dat door in een opleiding te voorzien voor hun personeelslid dat zich zal bezighouden met het lokaal overleg opvoedingsondersteuning. We doen dat ook door in logistieke ondersteuning te voorzien vanuit Vlaanderen, of zelfs vanuit de provincie. Onder die logistieke ondersteuning kunt u verstaan dat er teksten, formulieren en foldertjes ter beschikking zullen worden gesteld die op lokaal niveau kunnen worden gebruikt. Voor de provinciale ondersteuning zullen de provincies zorgen voor een uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten. Het lokale niveau is voor ons de basis van waaruit alles vertrekt en van waaruit wordt opgebouwd naar de hogere niveaus.

Een veel gehoorde kritiek betreft de logge structuur. Ik ben er niet van overtuigd dat de energie die men in het overleg over opvoedingsondersteuning zal steken inzake het stroomlijnen van het aanbod meer zal kosten dan wat we uitsparen. Als we de nodige partners rond de tafel kunnen brengen, dan zullen al die partners tijd uitsparen en zullen we de energie die we in opvoedingsondersteuning willen stoppen, veel beter kunnen gebruiken. Een heel goed voorbeeld daarvan is de opvoedingswinkel in Genk. Ook daar is alles van onderen uit gegroeid. Het is duidelijk gebleken dat de samenwerking voor alle partners een meerwaarde inhoudt en dat ze zelfs tijd kunnen uitsparen door het overleg.

Voor de opmerking dat er in te weinig personeel wordt voorzien op Vlaams niveau geldt in feite dezelfde argumentatie als bij opmerking over de budgetten. Als de Vlaamse overheid vindt dat er meer middelen vrijgemaakt moeten worden voor opvoedingsondersteuning, dan krijgt u daarvoor mijn steun en die van mijn partij. Uiteraard moet er een meerderheid voor zijn.

De netwerkvorming en de link met het sociaal-culturele aspect werden inderdaad aangehaald door de Gezinsbond, maar ook door de jeugdraad. Zij worden natuurlijk niet uitgesloten. Op lokaal niveau worden heel veel partners uitgenodigd voor het lokaal overleg. Het lijkt me logisch dat de actieve jeugdbewegingen ook hun zeg hebben. De link kan trouwens ook worden gelegd op de verschillende niveaus.

Het lijkt me ook logisch – en hiermee kom ik bij een volgend punt van kritiek – dat we in het Vlaamse kenniscentrum voor opvoedingsondersteuning naar een zo uitgebreid mogelijke delegatie gaan zodat we alle partners die op het veld actief zijn een stem kunnen geven. Ik heb er begrip voor dat de Gezinsbond vraagtekens plaatst bij het feit dat het expertisecentrum wordt ondergebracht bij Kind en Gezin. De Gezinsbond vreest dat Kind en Gezin alles te veel naar zich zal toetrekken. Ik heb in de commissie al uitgelegd dat er vooral een praktische reden is

voor het onderbrengen van het expertisecentrum bij Kind en Gezin, want zo kunnen we gebruik maken van de gebouwen en van administratieve ondersteuning, maar ook van de aanwezige expertise. We zouden dom zijn om Kind en Gezin geen belangrijke rol te geven bij de opvoedingsondersteuning, gewoon al omwille van de autoriteit en expertise waarover Kind en Gezin beschikt als het gaat over kinderen tot drie jaar en, met wat goede wil, over kinderen tot zes jaar.

Uiteraard moet dat worden aangevuld met partners die over gelijkaardige expertise beschikken voor kinderen tussen zes en twaalf en tussen twaalf en achttien. Het lijkt me logisch dat de Gezinsbond betrokken wordt bij het expertisecentrum, net zoals de CLB's, de VVSG en de provincies. Dat lijkt me voor de hand liggend. Anders gaan we nooit een correcte uitstraling of autoriteit krijgen. Het Vlaams kenniscentrum moet dezelfde uitstraling krijgen als Kind en Gezin voor kinderen tot drie jaar. Trouwens, er zijn precedentes, we hebben ook een Vlaams Centrum voor Schuldbemiddeling. Vroeg of laat zal het misschien een eigen plaats krijgen in een decreet, maar vandaag valt dat ook onder de VVSG. Zo abnormaal is dat niet.

U beweert dat er te weinig garanties zijn op laagdrempeligheid, mevrouw Dillen. Dat vind ik vreemd. U moet toch erkennen dat het niet nodig is om in elke – kleine – gemeente een opvoedingswinkel op te richten. Daar hebben we de middelen niet voor. Er zijn keuzes gemaakt, de opvoedingswinkels worden in eerste instantie gefinancierd als zij zich in een centrumstad bevinden. Ik acht het perfect mogelijk dat er ook buiten de centrumsteden opvoedingswinkels komen. Het Meetjesland bijvoorbeeld heeft een traditie van goede samenwerking. Ik kan me perfect voorstellen dat enkele gemeenten daar samen een opvoedingswinkel realiseren die het label kan krijgen, maar nog geen Vlaamse subsidie. Dit voorstel van decreet creëert het kader voor meer opvoedingswinkels. Als het Vlaams Parlement beslist dat ook daar een opvoedingswinkel financiële steun moet krijgen, dan kan dat vrij eenvoudig worden geregeld.

De opvoedingswinkel vormt natuurlijk niet de enige garantie dat opvoedingsondersteuning laagdrempelig wordt. Juist door het lokale overleg als uitgangspunt te nemen, zullen we ervoor zorgen dat de preventie laagdrempelig is. Als we de scholen, de kinderdagverblijven, de huisartsen enzovoort erbij betrekken, stappen zij mee in het project en kunnen zij een eerste aanspreekpunt vormen voor ouders met vragen rond opvoeding. Dat maakt de opvoedingsondersteuning laagdrempelig.

De indieners van het voorstel van decreet hebben er uitdrukkelijk voor gekozen om een datum van inwerkingtreding in te schrijven. Toen we vaststelden dat die

datum niet meer realistisch was – er stond 1 juli – hebben we daar 1 augustus van gemaakt. Dat lijkt me zeer logisch. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Het belang van opvoedingsondersteuning kan moeilijk onderschat worden in tijden van grote opvoedingsonzekerheid bij ouders. Dat werd ook aangehaald door vorige sprekers.

Dit voorstel van decreet heeft dan ook de ambitie om de basis te leggen van een toegankelijke opvoedingsondersteuning in de brede zin van het woord, en kanalen te creëren waar ouders een antwoord kunnen vinden op de vele vragen rond opvoeding waarmee ze in de praktijk geconfronteerd worden.

Daartoe werd een gelaagde structuur gecreëerd, gaande van gemeenten en provincies tot een studiedienst op Vlaams niveau. Als Open Vld'er heb ik nooit verheeld dat die zware structuur ons zorgen baart. Een structuur is nodig, maar we moeten er wel over waken dat de structuur niet meer energie en middelen opsloort dan de uiteindelijke activiteit, in casu de opvoedingsondersteuning. Ik wil van deze tussenkomst gebruik maken om de nieuwe minister te vragen spaarzaam om te gaan met deze structuur en een overdadige vergadercultuur te vermijden, zodat mensen ingezet kunnen worden voor opvoedingsondersteuning. Uiteindelijk is dat de doelstelling van dit voorstel van decreet: opvoedingsondersteuning binnen het bereik van ouders en kinderen brengen en niet de zoveelste 'vergaderitis' veroorzaken.

Twee instrumenten uit dit decreet zijn zeer beloftevol, met name de opvoedingswinkels en het expertisecentrum. De opvoedingswinkels zijn gebaseerd op een concept dat in Vlaanderen reeds bestond ten experimenten titel en dat goed werk heeft geleverd. Het feit dat het concept nu decretaal verankerd wordt, is positief. In steeds meer steden groeide immers de nood aan een opvoedingswinkel. Het gebrek aan subsidiëring was echter een domper op de dadendrang. Wij van Open Vld zijn blij dat ook de opvoedingswinkels die vandaag bestaan zonder daarvoor subsidie te ontvangen en die tijdens de hoorzitting aangetoond hebben dat ze heel wat ouders bereiken, kunnen blijven bestaan. Ze kunnen zelfs, indien ze voldoen aan een aantal voorwaarden, een kwaliteitslabel krijgen.

Toch wil ik ook enkele bekommernissen meegeven. Tijdens de hoorzittingen, zowel voor de totstandkoming van dit voorstel van decreet als naar aanleiding van dit voorstel van decreet zelf, werd vanuit het werkveld heel wat reserve gemaakt met betrekking tot de beperktheid van de middelen voor de opvoedingswinkels. Van de verschillende welzijnssectoren wordt verwacht dat zij elk een input doen in de opvoedingswinkels. Puur theo-

retisch is die benadering zeer goed, want het maakt dat men kan putten uit de rijke ervaring van de verschillende welzijnssectoren, die ieder vanuit hun werkveld een eigen invalshoek hebben.

Vanuit een praktische invalshoek is die inbreng niet zo evident. Sectoren in de welzijnssector hebben van oudsher geen overvloed aan middelen en mankracht. Heel wat van deze sectoren worden overbevraagd in het eigen domein. Bovendien zijn er nog een aantal andere processen bezig in de welzijnssector, die heel wat vergadertijd – die al dan niet als zinvol ervaren wordt – opsloort. Aan hen vragen in mankracht te investeren in de opvoedingswinkels en in het lokale overleg, is niet altijd evident. Ik lees die bekommernis overigens ook in de brief van de VVSG, die de meeste leden wellicht ontvangen hebben. Ik denk dat we de komende jaren in de commissie voor Welzijn nog heel wat discussies zullen hebben over dit punt. We moeten ons daarvan bewust zijn.

In de begroting zijn middelen voorzien voor een opvoedingswinkel in dertien centrumsteden. Dat maakt tegelijkertijd dat heel wat gebieden geen opvoedingswinkel in de onmiddellijke omgeving zullen hebben. Dat betekent ook dat de geografische toegankelijkheid van de winkels voor een aantal mensen niet echt evident is, terwijl veel van die mensen misschien baat kunnen hebben bij een opvoedingswinkel. We zullen dus heel waakzaam moeten zijn als we het werkingsgebied van de opvoedingswinkels vastleggen.

Uiteindelijk mag de woonplaats van ouders en jongeren niet bepalend zijn voor de mate waarin zij gebruik kunnen maken van opvoedingsondersteuning.

Ik ben verheugd dat we vanuit Open Vld ook een amendement hebben kunnen indienen op het voorstel van decreet dat voorziet in een tweejaarlijkse evaluatie van de werking van de diverse opvoedingsondersteunende initiatieven. Een dergelijk omvangrijk decreet moet immers worden getoetst op zijn effectiviteit, en dus daadwerkelijk een antwoord geven op de nood aan opvoedingsondersteuning.

De evaluatie van dit voorstel van decreet, over twee jaar, zal ons veel leren over twee items, enerzijds over de mate waarin de subsidiëring waarin vandaag wordt voorzien, volstaat om een toegankelijke opvoedingsondersteuning te organiseren en anderzijds over de mate waarin de keuze voor een opvoedingswinkel in dertien centrumsteden al dan niet de geografische toegankelijkheid voor een aantal doelgroepen hypothekeert en hoe andere actoren in dit voorstel van decreet dit al dan niet hebben opgevangen.

Het expertisecentrum dat bij Kind en Gezin zal worden gevestigd, is volgens mij een bijzonder belangrijk in-

strument in dit voorstel van decreet. Daar zal immers gewerkt moeten worden aan het basismateriaal waarmee de andere actoren aan de slag kunnen gaan. Er zal ge- waakt moeten worden over methodieken die effectief en efficiënt zijn. Vandaaruit zal ook de nodige ondersteuning voor de basis moeten worden gegeven. Ik kijk met inter- esse uit naar het werk dat daar zal worden afgeleverd.

Vanuit de Open Vld vragen we aandacht voor de vorming van de mensen die dagelijks met kinderen be- zig zijn en vanuit hun positie als onthaalouder, kleuter- leidster, onderwijzer of leraar de natuurlijke gesprek- partners zijn van ouders. Zij zijn het best geplaatst om nuldelijnsopvoedingsondersteuning te bieden aan de ouders. Door hun dagelijks contact hebben zij een heel goed beeld van het kind en van de pijnpunten in zijn opvoeding. Zij kennen de ouders en hun sociale context. Daardoor kunnen hun opvoedingsadviezen zeer gericht zijn, zeer to the point.

Investeren in deze mensen heeft bovendien een multipli- catoreffect met een heel hoog rendement. Bovendien zullen de ouders van deze mensen veel makkelijker opvoedingstips aanvaarden omdat ze zijn aangepast aan hun concrete situatie. De OCMW's zijn dezelfde mening toegedaan. Ook volgens de VVSG zijn investeringen in deze mensen de meest efficiënte opvoedingsondersteu- ning omdat daarmee ook de zwaksten in onze maat- schappij worden bereikt.

In dit voorstel van decreet hebben we duidelijk gekozen voor een scheiding tussen opvoedingsondersteuning en echte hulpverlening. De ervaring van de volgende jaren zal uitwijzen of we hiermee de juiste keuze hebben gemaakt. Ik denk van wel. Opvoedingsondersteuning mag door ouders niet worden ervaren als iets wat zich enkel voordoet in problematische situaties. Zo niet wordt die ondersteuning ook als ontoegankelijk ervaren.

Dit voorstel van decreet is niet zonder moeite tot stand gekomen. De evaluatie ervan zal moeten aantonen of we daarmee de goede richting zijn uitgegaan. Mijn fractie heeft er alvast vertrouwen in.

De voorzitter: De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij aanvang van de legislatuur van het Vlaams Parlement heb ik met de heer Martens gesprekken gevoerd over het belang van een vernieuwde, duidelijke regeling in verband met opvoedingsondersteuning. Ik ben geen lid van de commissie voor Welzijn. Ik vond het echter nodig dat daarover niet enkel in die commissie werd nagedacht. Ook in de commissie voor Onderwijs bestaat daarover heel wat ervaring. Er bestaat een behoefte aan een duidelijk frame- work, een duidelijk raamwerk, waarbinnen initiatieven in verband met opvoedingsondersteuning geplaatst kun-

nen worden. Ik ben dan ook blij dat de heer Dehaene en andere leden van de commissie voor Welzijn mee een initiatief hebben genomen en dat ook ik mijn steen- tje heb kunnen bijdragen.

Ik vond het een zeer leuke samenwerking. Het was niet altijd gemakkelijk omdat heel wat instanties zich – terecht – geroepen voelden om hierover hun zeg te doen. Bovendien gaat het over een vrij onontgonnen terrein. Links en rechts is er wel wat ervaring. Die is echter niet per se volledig kopieerbaar. Iedereen verdedigt natuurlijk zijn model.

Wordt met dit voorstel een soort nieuwe Big Brother- situatie gecreëerd? Hoegenaamd niet. Iedereen die al langer met deze problematiek te maken heeft, zal ervan overtuigd zijn dat het niet aan de overheid is om zich te moeien met opvoeden. Opvoeden gebeurt per definitie in de gezinssfeer. Het is niet zo dat de overheid allerlei zaken moet opdringen.

Als de overheid zich niet moet moeien met die opvoe- ding, dan geldt dat omgekeerd ook. Opvoeden is een essentiële taak binnen het gezin. Die taak mag dan in de feiten niet worden overgeheveld naar de overheid.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer Voorhamme, dat is een zeer rare redenering. Als aan mannen en vrouwen wordt gevraagd actief te zijn op de arbeidsmarkt, dan houdt dat ook in dat de overheid een engagement neemt via de kinderopvang, via onderwijs enzovoort. Ik begrijp uw redenering helemaal niet. Het gaat om een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

U zegt dat opvoeden de verantwoordelijkheid van de ouders is. De ouders moeten daarbij ondersteund wor- den. Dat is niet zo. De samenleving draagt daarin ook een verantwoordelijkheid, zeker op een moment dat we verwachten dat mannen en vrouwen actief zijn op de arbeidsmarkt.

De heer Robert Voorhamme: Ik ben het volledig oneens met wat u zegt. In de praktijk merk ik dat er een doorschuifoperatie is, waarbij heel wat gezinnen die het moeilijk hebben, die problemen hebben met de opvoedingstaak, rekenen op overheidsinstellingen of daaraan verbonden instanties, zoals het onderwijs, om een deel van die taak over te nemen. Dat is geen goede evolutie. Het evenwicht inzake de taak van elk wordt daarmee verbreken.

Ik ben begonnen met te zeggen dat ik geen deel uit- maak van de commissie voor Welzijn. Vanuit mijn ervaring in de onderwijswereld en met mensen die werkzaam zijn in de kinderopvang en het jeugdwerk, stel ik vast dat tal van mensen die ook een taak hebben

bij de opvoeding naar volwassenheid, meer en meer worden aangesproken over opvoedingsproblemen, over opvoedingsdilemma's die te maken hebben met de opvoedingssituatie binnen het gezin.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Ik treed de redenering van de heer Voorhamme volledig bij. Het is belangrijk dat het signaal wordt gegeven dat opvoeding in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de ouders is en blijft. De ouders moeten daarin worden ondersteund. Voor ouders die allebei gaan werken, zijn er vormen van kinderopvang. Daardoor wordt een deel van de taken verschoven. Die worden dan als het ware een aanhangsel van een andere hoofdtaak: er voor zorgen dat kinderen op een goede manier worden bewaakt en op een goede en veilige manier de dag kunnen doorbrengen wanneer de ouders uit werken zijn. Daar raken zijdelings nog wel enkele opvoedingstaken bij betrokken, maar in essentie is de opvoeding een taak van de ouders. De overheid mag niet veronderstellen en ook niet het signaal geven dat anderen het wel zullen overnemen, dat de overheid die verantwoordelijkheid kan of zal overnemen. Wij moeten dit klaar en duidelijk blijven zeggen. Ouders zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met de opvoeding en met de cruciale keuzes die daarbij moeten worden gemaakt. Zij moeten een aanspreekpunt hebben wanneer er vragen rijzen die zij zelf niet meteen en alleen kunnen oplossen. Je mag daaruit niet afleiden dat kinderopvang en onderwijs voor een groot deel de opvoeding overnemen. Dat gaat te ver.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat heb ik ook niet gezegd. Laat ons weer niet in zwart-wittermen spreken.

Zoals u was begonnen, mijnheer Voorhamme, was ik het absoluut niet met u eens. Uw tweede tussenkomst is veel genuanceerder.

De heer Robert Voorhamme: U bent veel te vlug tussengekomen, mevrouw Vogels. Ik bouw een redering op en u komt al tussen. U interpreteert al iets wat er nog niet is. Met uw eerste tussenkomst, mevrouw Vogels, wilde u al meteen duidelijk maken dat onderwijs en al die instellingen een verantwoordelijkheid niet mogen ontlopen. Dat is een foute instelling. U doet het voorkomen alsof die instellingen vandaag wél de neiging zouden hebben om hun verantwoordelijkheid te ontlopen. Terwijl ze zich nog nooit zo sterk als vandaag met de maatschappelijke problematiek hebben beziggehouden.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik ben hier de laatste spreker. Iedereen van de meerderheid lijkt te moeten zeggen wat men denkt dat ik zal zeggen. De heer Dehaene was ook al zo bezig.

Dit is een interessant debat. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid. De hoofdopdracht van de opvoeding ligt

bij de ouders. Daar ben ik het volledig mee eens. Ik ben het totaal oneens met mevrouw Berx, die kinderopvang ziet als een soort bewaken van kinderen wanneer de ouders uit werken zijn. Dat staat haaks op de filosofie die altijd door onder meer Kind en Gezin naar voren werd geschoven. Die filosofie hebben we hier altijd bejubeld, overigens.

Kinderopvang heeft ook een pedagogische opdracht. Samen met de ouders en het onderwijs heeft kinderopvang de opdracht om van een kind een sterk iemand te maken en het tot volwassenheid te leiden. Ik pleit er hier geenszins voor dat ouders alles moeten doorschuiven, of dat het de ene óf de andere is die verantwoordelijkheid moet opnemen. Ik vind wel, mijnheer Voorhamme, dat er de laatste tijd steeds meer een tendens bestaat om ouders niet te responsabiliseren, maar wel om ze te culpabiliseren: "Jullie zijn fout bezig en jullie moeten het maar eens anders doen." Ik heb de indruk dat de slinger naar de andere kant aan het doorslaan is.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, ik heb verwezen naar uw tussenkomst in de commissie. Ik ga er van uit dat u vandaag niets anders zult zeggen dan in de commissie. (*Opmerkingen van mevrouw Vogels*)

U zegt dat men te veel zegt dat veel ouders een probleem hebben met opvoeden. Maar met dit voorstel van decreet willen we nu net het signaal geven dat het normaal is dat er vragen rijzen. Iedereen heeft tijdens de opvoeding van de kinderen momenten waarop hij zich afvraagt wat er moet gebeuren. Vaak is dat niet problematisch. Maar als dergelijke vragen zich ophopen, dreig je wel in een problematische situatie terecht te komen. Dat proberen wij te voorkomen. Je moet niet zeggen dat we pas mogen ingrijpen als er een probleem is. Dan zijn we over iets anders bezig, namelijk hulpverlening. Hier gaat het om preventie. Dit is duidelijk maken aan de mensen dat het normaal is dat ze vragen hebben, dat ze goede ouders zijn als ze met die vragen naar buiten komen en hulp zoeken of informatie proberen te verzamelen om een antwoord te kunnen formuleren op hun vragen.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw Vogels, ik heb absoluut het pedagogische aspect niet onderschat, zowel in de kinderopvang als in het onderwijs. In de discussies over onderwijs zeggen wij dat het een taak is van het onderwijs om jongeren op te leiden tot burgers die goed meedraaien in onze samenleving, die hun talenten kunnen ontplooiën enzovoort.

Ik vind het echter verkeerd dat de inspanningen die van eenieder worden verwacht, dat aangeven dat wie een kind krijgt daar dag en nacht inspanningen voor moet doen en dat er een evenwicht moet zijn tussen rechten en plichten, wordt beschouwd als het culpabiliseren van ouders. Daar gaat het niet om. Het gaat om gedeelde verantwoordelijkheid om mensen sterker te maken

om die opdracht te kunnen vervullen. Het is cruciaal dat de overheid het signaal geeft dat we ouders vertrouwen en hen ondersteunen, en dat ze als eerste de volle verantwoordelijkheid hebben om die kinderen tot goede burgers op te voeden en op te leiden.

De heer Robert Voorhamme: Ik ben het ermee eens dat de duidelijke doelstelling van dit voorstel net het omgekeerde is dan ouders te culpabiliseren. Dit voorstel creëert een raamwerk om op een gestroomlijnde manier initiatieven te kunnen nemen die het ouders beter mogelijk maken om hun taak als opvoedingsverantwoordelijke op te nemen. Het is hoogdringend dat dit er komt. De stijgende vraag bij ouders is wel degelijk aanwezig. Het feit dat er meer vragen zijn over opvoeding, dat er meer opvoedingsdilemma's zijn, lijkt me een evidentie. De praktijk toont dit aan. Iedereen die zelf met opvoeden wordt geconfronteerd, zal het persoonlijk zo ervaren. Daar zijn een aantal goede redenen voor. Vijftig jaar geleden – en mijn generatie is daar mee schuldig aan – was er een tijd dat onze samenleving veel meer was geordend in collectieve patronen, waardoor ouders niet al te veel moesten nadenken over opvoeden. Men pakte standaardpakketten van het schap en paste die toe. (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

Neen, ik pleit er niet voor om daarnaar terug te gaan. De beweging van 1968 heeft veel verdienste gehad en heeft dit in feite fundamenteel doorbroken. Er is echter uit het oog verloren dat door dit te doorbreken, er heel sterk op werd gerekend dat iedereen individueel in staat was om zelf aan normensetting te doen. Dat blijkt, niet alleen in opvoeden maar ook in tal van andere domeinen, niet zo perfect mogelijk. Dat blijkt niet mogelijk als het aan het hyperindividuele initiatief wordt overgelaten. Dus is er nood aan ontsluiting. Opvoeden is tot nog toe iets wat heel sterk in de privésfeer zit. Het is voor velen moeilijk om daar open over te praten, terwijl het nodig is dat dit gebeurt.

Er zijn ook andere redenen waarom er zich veel meer opvoedingsvragen voordoen. Ik denk bijvoorbeeld aan de sterk gewijzigde samenstelling van de gezinnen. In Antwerpen zijn de kinderen die nog behoren tot een gezin waar vader, moeder en kinderen samenleven, een minderheid. De meerderheid van de kinderen leeft ofwel in een eenoudergezin ofwel in een nieuw samengesteld gezin. Dat is een ongelooflijke verschuiving, die voortdurend nieuwe opvoedingsdilemma's doet rijzen.

Mevrouw Cathy Berx: Ik wil geen discussie voeren over mei 1968 en wat dit heeft betekend en opgeleverd, maar misschien dat het verbod om te verbieden een probleem was om op een positieve manier grenzen te leren stellen. Ook dit zit ook mee in het voorstel van decreet.

De heer Robert Voorhamme: Er is nog een element dat wordt onderschat, namelijk dat de beheersing van de

informatie in de ruimst mogelijke zin hoe langer hoe moeilijker wordt.

Wat kinderen aan informatie krijgen, wordt voor ouders hoe langer hoe meer onbeheersbaar.

In Antwerpen leeft een orthodoxe joodse gemeenschap die heel erg als collectiviteit wil denken en handelen, en daartoe grote inspanningen levert om bepaalde informatiestromen tegen te houden. Dat is natuurlijk tevergeefs. Elke dag vechten ze daartegen, maar ze slagen er niet in. Als zo'n goed georganiseerde, gesloten gemeenschap daar niet meer in slaagt, waarom zou de gewone Vlaming dat dan wel kunnen?

Last but not least moeten we vaststellen dat de samenleving veel multicultureler is geworden. We kunnen dat niet van tafel vegen. Mensen met een andere culturele achtergrond komen naar hier. Dikwijls hebben ze andere gewoonten, ook inzake opvoeding. Er zijn groepen die hier leven maar veel meer werken met groepsnormen dan in onze samenleving gebruikelijk is. De kinderen van die mensen lopen hier school en zijn blootgesteld aan dezelfde informatiestromen als andere kinderen. Ze staan dus dikwijls voor uitdagingen die niet altijd gemakkelijk kunnen worden aangepakt. Het is dus logisch dat dit vragen oproept en dat men de behoefte heeft daarover eens te kunnen praten zonder dat daarop belerend wordt gereageerd. Empowerment is het doel, en dat woord staat letterlijk in de toelichting van het voorstel van decreet.

Hoewel het om een kaderdecreet gaat, denk ik dat mag worden gezegd dat het belangrijk is dat mensen worden geholpen om een beetje gelukkiger te worden. Iedereen draagt een rugzakje waarin hij of zij problemen meesleept. Mensen hebben problemen met de opvoeding van de kinderen, maar ook met de files enzovoort. We moeten proberen om de opeenstapeling van problemen te voorkomen, zo niet neemt de stress alsmaar toe. We mogen het gewicht van de onopgeloste vragen over de opvoeding van kinderen niet onderschatten.

Het uitgangspunt van dit voorstel van decreet is het maken van een duidelijke scheiding tussen de aanpak van dit soort van vraagstelling en de hulpverlening. Dat is cruciaal. Er mag geen vermenging ontstaan. Het gaat immers niet alleen over opvoedingsproblemen in kansarme gezinnen, gezinnen met vreemde culturen of eenoudergezinnen. Het betreft opvoedingsproblemen in alle gezinnen. Geloof me: opvoedingsproblemen zijn er in gezinnen van alle rangen en standen. Als we de opvoedingsondersteuning op bepaalde doelgroepen zouden toespitsen, schieten we ons doel voorbij. De neiging om dit te vermengen met de hulpsector kan dus niet.

Dat betekent niet dat iemand die met een vraag een opvoedingswinkel binnenstapt, niet naar een vorm van

hulpverlening kan worden doorverwezen. Maar de scheiding moet duidelijk zijn.

Bij gebrek aan voldoende initiatieven in de opvoedingsondersteuning doet men te vaak een oneigenlijk beroep op hulpverleningsinstanties. Mensen die dat veel beter kunnen weten dan ik, zoals de heer Peter Adriaenssens, stellen vast dat veel te veel mensen een beroep doen op een kinderpsychiater met problemen waarvoor dat helemaal niet nodig is. Opvoeding begint van bij de geboorte. *(Opmerking van mevrouw Kathleen Helsen)*

Of van vroeger. Maar vele mensen denken pas na over opvoeding als hun kinderen de puberteit hebben bereikt. Want de puberteit is de fase in het leven van een jonge mens, waarin alles wat daarvoor gebeurd is, op tafel wordt gelegd. Heel veel problemen die in de puberteit zichtbaar worden, werden in de voorgaande jaren opgebouwd. Men wacht te lang om vragen te stellen.

Er zijn gelukkig veel initiatieven. Daarom was er nood aan een decretaal kader om al die initiatieven te kaderen. De basis moet zijn: drempelverlaging. Als je dit voorstel van decreet vlug leest, kun je zeggen dat het heel bureaucratisch is, want er wordt opgesomd hoe die opvoedingsondersteuning zou moeten werken. Die kan maar zeer laagdrempelig werken als er in netwerken wordt gewerkt, als het niet één instantie is die zegt waarover het gaat en als er goed horizontaal gewerkt wordt. Bij opvoedingsondersteuning komen er veel instanties aan te pas: onderwijs, kinderdagverblijven, jeugdwerk, zelfs de politie. De politie weet veel over situaties waarin ouders en kinderen zich bevinden en over mogelijke opvoedingsvragen.

Netwerking is dus cruciaal. Wat u 'topzwaar' noemt, gaat dus enkel over heel veel instanties die erbij betrokken zouden moeten worden. Dat is net het raamwerk. Opvoedingsondersteuning die op lokaal vlak wordt georganiseerd maar niet uit een netwerk bestaat, is niet goed bezig. Dat is wat de decreetgever aangeeft. Voor de rest is men vrij om er nog heel veel andere instanties bij te betrekken. In Antwerpen zijn er bijvoorbeeld 80 verschillende organisaties in zo'n netwerk actief – om maar te zeggen dat dit niet het werk is van één instantie.

Wat ik belangrijk vind, is dat er een beroep wordt gedaan op de lokale horizontale werking. Het is logisch dat de gemeenten de verantwoordelijkheid hebben om het initiatief te nemen om een coördinatie op gang te brengen, omdat het een horizontale bevoegdheid is. Op het lokale niveau kan zo'n horizontale samenwerking worden georganiseerd.

Achteraf bekeken is het ook goed dat de provincies een rol krijgen toebedeeld voor degenen die te ver van een centrumstad liggen of daar geen beroep op kunnen doen. De provincies hebben trouwens uitdrukkelijk gezegd dat

ze dat wilden doen. Het is goed dat het in dit voorstel van decreet in de eerste plaats over de ouders gaat, of ruimer bekeken de opvoeders, want dat kunnen ook grootouders of pleegouders zijn. We moeten er oog voor hebben dat de zogenaamde intermediairen hier terecht kunnen, leerkrachten, kinderverzorgsters, jeugdwerkers enzovoort. Zij worden vaak geconfronteerd met vragen van ouders en zijn daar niet per se deskundig in. Dikwijls hebben ze behoefte aan raad. Ze kunnen wel initiatieven inzake opvoedingsondersteuning opstarten.

Er is ook duidelijkheid gecreëerd over de opvoedingswinkels. Aan welke voorwaarden moeten die voldoen om erkend te kunnen worden en eventueel subsidies krijgen? Het is goed dat er een Vlaams Expertisecentrum komt. Er wordt nu te veel op een versnipperde manier gepoogd om het warm water uit te vinden. Er zijn bepaalde initiatieven die ik wil aanmoedigen. Televisieprogramma's met een kwaliteitssturing zouden nuttig kunnen zijn. Sommige programma's begaan soms grove fouten in de aanpak van de betrokkenen die er moeten in optreden. Het Vlaamse niveau is het enige niveau waar zoiets kan worden gerealiseerd en dan ter beschikking gesteld van de regionale televisie.

Ik hoop dat er nu veel initiatieven worden genomen. Ouderavonden op school kunnen over bepaalde thema's gaan. De ouders van de leerlingen van het vierde jaar kunnen bijvoorbeeld samen vragen om over bepaalde zaken te praten. Lunchgesprekken in bedrijven kunnen dilemma's en vragen behandelen met expertiseondersteuning. Ook het verenigingsleven kan hiervoor in aanmerking komen. In sportclubs ontmoeten ouders elkaar dikwijls, daar kunnen ze praten over vragen in verband met hun kinderen. In seniorenclubs komen veel grootouders samen, die ook betrokken zijn bij de opvoeding.

Er kunnen initiatieven worden genomen door de mensen die met het integratiebeleid bezig zijn. In het kader van een ruime inburgeringsbenadering moeten we dat absoluut aanmoedigen.

Als dat gebeurt, mijnheer de minister, als er zoveel initiatieven ontstaan op zoveel plekken in Vlaanderen, dan ben ik ervan overtuigd dat u nu al moet beginnen nadenken over hoe u het zult klaarspelen om daarvoor in voldoende budgettaire middelen te voorzien in de toekomst. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ben ik tegen opvoedingsondersteuning? Neen, wie zou daar tegen kunnen zijn. Ben ik blind voor de grote maatschappelijk evoluties die de heer Voorhamme breedvoerig heeft geduid?

Neen, integendeel. Heb ik zelf nooit vragen gehad bij de opvoeding van mijn kinderen? Ja, vele vragen zelfs. Ik heb maar één probleem: ik voel me niet schuldig omdat onze generatie in de jaren zestig en zeventig een aantal vaste waarden en normen door elkaar heeft geschud. We moeten naar een nieuw maatschappelijk kader, maar dat staat niet in de catechismus van gisteren, dat zit in het nieuwe zoeken naar waarden en normen van morgen. Dat maar om te zeggen dat ik het in grote mate, misschien wel voor 150 percent, eens ben met uw analyse.

Ben ik tegen opvoedingsondersteuning? Neen, mijnheer Dehaene, net zoals al die mensen die we op een hoorzitting hebben uitgenodigd, zijn komen zeggen dat ze opvoedingsondersteuning belangrijk vinden en dat het belangrijk is dat er een decreetale onderbouw komt. Maar u doet die mensen onrecht aan door telkens één zinnetje uit het hele verslag te citeren terwijl er heel veel kritische opmerkingen waren. Die mensen zijn te elfder ure uitgenodigd, ze hadden maar een week tijd om te komen en alles moest snel snel gaan.

Als je ze dan slechts een half uur tijd geeft en je laat één zinnetje in het verslag voor de plenaire vergadering terechtkomen, dan doet u, die altijd pleit voor respect voor het middenveld, dat middenveld onrecht aan.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, ik had maar 30 minuten spreektijd. Als ik de hele hoorzitting moest voorlezen, had ik daar een veelvoud van nodig.

Mevrouw Mieke Vogels: Dan zou u beter zwijgen en verwijzen naar het verslag.

De heer Tom Dehaene: Neen, omdat u zou aanhalen dat er zeer veel kritiek is op dit voorstel en ik heb met mijn toelichting willen duidelijk maken dat veel van de actoren achter de grote lijnen van dit voorstel van decreet staan. Het is trouwens niet juist dat ze maar een week de tijd hadden. Zij die de werkzaamheden opvolgen, weten zeer goed dat we er al meer dan een jaar mee bezig zijn. Geloof me, vele van die actoren hebben de gelegenheid genomen om de indieners te contacteren en hun bedenkingen te geven.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik ben dus niet tegen opvoedingsondersteuning en ook niet tegen opvoedingswinkels. Ik denk dat ze maar één mogelijk instrument zijn van opvoedingsondersteuning. Ik ben het met een van de voor mij heel belangrijke actoren op het middenveld, die zich wel een beetje gepasseerd voelen, namelijk de VVSG, eens dat opvoedingswinkels een middenklasse-instrument zijn om aan opvoedingsondersteuning te doen. Je stapt maar naar een opvoedingswinkel wanneer je aan twee belangrijke voorwaarden voldoet: je moet inzien voor jezelf dat je steun nodig hebt en je moet in staat zijn dat ook nog juist te verwoorden. De doelgroepen die dat het meest nodig hebben, en het zijn vaak

doelgroepen in steden, zoals allochtonen, zie ik niet naar een opvoedingswinkel stappen.

Ik vind samen met de VVSG, dat opvoedingsondersteuning moet worden uitgebouwd binnen de bestaande diensten. Dat is het grote verschil tussen de visie van deze decreetgevers en mijn visie die ik tijdens vorige legislatuur, toen ikzelf de mogelijkheid had beleid te maken, heb kunnen uitvoeren. Vorige legislatuur zijn we gestart met voor de jongste kinderen, tussen 0 en 3 jaar, opvoedingsondersteuning te geven via Kind en Gezin. Kind en Gezin heeft in zijn preventieve consulten een zeer breed bereik. Door naast de sociale en medische consulten telkens een pedagogisch consult in te bouwen, was opvoedingsondersteuning in het bereik van heel veel mensen. De mensen konden er terecht met vragen als: wat doe ik als mijn kind niet slaapt, als het niet opruimt, als het tegen mijn schenen schopt?

Ik denk dat we de opvoedingsondersteuning voort moeten uitbouwen binnen die instellingen waar alle mensen uit alle lagen van de bevolking komen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de kinderopvang, waarmee ik niet wil zeggen dat alle verantwoordelijkheid bij de kinderopvang ligt. Daar moeten de mensen echter oog hebben voor de problemen. Sommige ouders hebben het erg moeilijk om hun kind in de hand te houden. Kleuters zijn agressief of willen niet opruimen. Zien we dat, dan moeten we proberen om via de scholen, de kinderopvang en het OCMW die opvoedingsondersteuning te organiseren, en niet via een winkel die ergens in een centrumstad gevestigd is.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, u wilt het blijkbaar niet begrijpen. U bent zich aan het toespitsen op die opvoedingswinkel. Ik heb hier de brief van de VVSG. De vereniging zegt inderdaad dat de opvoedingswinkel voor de middenklasse is. Maar nogmaals, het uitgangspunt van dit voorstel van decreet is niet de opvoedingswinkel. We proberen elk lokaal bestuur aan te moedigen om te werken aan opvoedingsondersteuning. Wie gaat dat doen? Dat zijn de scholen en de dagopvangcentra waarover u het had. Via dat lokaal overleg zullen zij de nodige informatie krijgen om te kunnen antwoorden op de vragen van ouders. Het zal noch het lokaal overleg, noch de lokale coördinator zijn die elke opvoedingsvraag zal beantwoorden, integendeel.

De heer Robert Voorhamme: Mevrouw Vogels, ik vind uw redenering merkwaardig. In de commissie hebt u heel duidelijk gemaakt dat u dit voorstel veel te log en te bureaucratisch vindt.

Wat u zegt, klopt natuurlijk: het gaat niet alleen over de opvoedingswinkel. Het gaat om velerlei actoren, waaronder Kind en Gezin, maar ook andere actoren die op de ene of andere wijze mee die doorstroming moeten bieden, ieder vanuit zijn eigen invalshoek. Net

wegens dat principiële uitgangspunt, dat ik deel, was het nodig om in het voorstel van decreet te bepalen dat het moet gaan over al die instanties. Dat doet u echter dan weer vanuit een andere invalshoek zeggen dat dit alles zo log en bureaucratisch is dat het niet kan werken. Het is het ene of het andere, mevrouw Vogels.

Mevrouw Mieke Vogels: Het is niet het ene of het andere. U hebt daarnet voorbeelden gegeven. Ik was blij dat er eindelijk een aantal voorbeelden werden gegeven van wat opvoedingsondersteuning zou kunnen zijn. Al die voorbeelden bestaan vandaag al. Er is geen decreet nodig om ervoor te zorgen dat op een bepaald ogenblik een ouderavond over opvoeding wordt georganiseerd. Dat gebeurt nu ook. Er is geen decreet nodig om allochtone ouders bijeen te brengen. Vandaag zijn er zowel binnen het buurtwerk als binnen Kind en Gezin groepen van allochtone moeders die samen over opvoeding praten. Mijn vraag is: wat is nu in godsnaam de meerwaarde van die logge structuur?

Voor dit voorstel van decreet is er zeer weinig geld uitgetrokken, daar zijn we het over eens. Het gaat over 87.000 euro. Dat is de inzet, de wortel die we de 13 centrumsteden voorhouden. Dat is het bedrag dat de Vlaamse overheid over heeft om die steden wat te helpen qua opvoedingsondersteuning. Dan moeten die steden echter wel op onze maat – en dan kom ik tot die bureaucratische moloch – een lokaal overleg organiseren, waarin minstens OCMW's, erkende huisartsen, kleuterscholen, basisscholen, secundaire scholen, centra voor leerlingenbegeleiding, regionale instellingen en instituten voor maatschappelijk opbouwwerk, diensten voor gezinszorg, de lokale politie, de verenigingen waar armen het woord nemen, de verenigingen uit het sociaal-cultureel vormingwerk en de voorzieningen vertegenwoordigd zijn. Ten behoeve van de leden die niet in onze commissie zetelen, wou ik even die opsomming maken.

De heer Tom Dehaene: Ze worden daartoe uitgenodigd!

Mevrouw Mieke Vogels: Wat is in godsnaam de meerwaarde van het rond de tafel brengen van al die mensen? Hoe worden die daar beter van? Als jullie nu eens zouden zeggen wat jullie onder opvoedingsondersteuning verstaan, maar dat staat niet in dit voorstel van decreet. Mijnheer Voorhamme, ik heb daarnet van u gehoord dat het gaat over een veelvoud aan bestaande initiatieven. Dat is goed, maar hoe worden die verenigingen en initiatieven er beter van dat ze nu met zijn allen in logge structuren moeten gaan vergaderen opdat de gemeente – een van de 13 centrumsteden – die 87.000 euro zou kunnen verdelen, waarbij ze het recht krijgt op een half-tijds medewerker in een opvoedingswinkel? Ben ik nu fout aan het redeneren? Ik zie de meerwaarde niet.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, u wilt het blijkbaar niet juist lezen. U maakt er graag een karika-

tuur van. Ik kan alleen maar vaststellen dat u stilaan een karikatuur wordt van uzelf.

U vraagt naar de meerwaarde. De meerwaarde zit er juist in dat we proberen te stroomlijnen zodat wie initiatieven wil nemen rond opvoedingsondersteuning het warm water niet opnieuw moet uitvinden. Zo wordt op gemeentelijk, regionaal, provinciaal en centrumstedelijk niveau dezelfde informatie ter beschikking gesteld en worden dezelfde kanalen gebruikt om de informatie tot bij de ouders te krijgen. Daar zit de meerwaarde van dit voorstel van decreet. We creëren een kader zodat iedereen die werkt rond opvoedingsondersteuning dezelfde informatie kan krijgen en niet zelf alles moet opzoeken.

Mevrouw Mieke Vogels: Welke informatie is dat dan? Brochures?

De heer Tom Dehaene: Dat gaat over opvoedingsondersteuning. De informatie wordt gegeven door het Vlaams Expertisecentrum en door de provincies. Het Vlaamse niveau zal bijvoorbeeld zeggen dat we dit jaar rond grenzenstelling werken. Dan komt er een massa aan informatie ter beschikking. Het is aan de lokale besturen om hieruit te halen wat ze graag willen gebruiken en nuttig vinden.

Dat gebeurt vandaag niet, mevrouw Vogels. Het voorbeeld van Antwerpen is zeer goed. Zij slagen erin om alle actoren samen te brengen zodat ze uit dezelfde vijver van informatie kunnen vissen. Als je dat niet doet, vist iedereen op zichzelf, zonder afspraken te maken.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Iedereen in de commissie voor Welzijn heeft op bepaald ogenblik de huidige problematiek aangehaald. Er was een verzuchting om iets te doen voor opvoedingsondersteuning. Dat is herhaaldelijke keren in de commissie besproken. Het voorstel van decreet is er gekomen. We zijn er ons van bewust dat het misschien niet ideaal is, maar het is toch een stap in een bepaalde richting. Het is toch een ondersteuning. Akkoord, die gaat in de eerste plaats naar de 13 centrumsteden, maar die zijn toch ook niet onbelangrijk. Laat ons de stap nu zetten. Laat ons dan de evaluatie afwachten en kijken of er moet worden bijgestuurd. We kunnen nog een jaar in het rond schieten en roepen dat er moet worden ingegrepen, maar laat ons liever een stap zetten.

De heer Robert Voorhamme: Mevrouw Vogels, u zegt dat het er allemaal al is, maar het is er niet. Er zijn aparte initiatieven, goedbedoeld met veel engagement, maar die moeten telkens van nul van start gaan. Als er al mensen zijn, dikwijls vrijwilligers, die toch een initiatief willen nemen, is het ondankbaar dat ze niet op

een goede manier gesteund worden door de Vlaamse overheid.

Mevrouw Vogels, ik spreek vanuit de praktijk. Het aantal leerkrachten dat vraagt naar informatie en ondersteuning om dingen op een deskundige manier in te richten, stijgt elk jaar. Hetzelfde geldt voor kinderverzorgers en jeugdwerkers. Zij willen iets organiseren, maar wat, met wie en met welke middelen? Die regisserende rol moet dringend bepaald worden. Dat wordt nu in dit voorstel van decreet bevestigd. Het voorstel van decreet creëert een kader en richt zelfs een expertisecentrum op. Dat vermijdt dat men elke keer opnieuw zelf infomapjes moet samenstellen.

We hebben vorig jaar in Antwerpen het initiatief genomen voor uitzendingen over opvoedingsondersteuning op de regionale televisie. Het gaat te ver dat een lokale overheid voor een stuurgroep moet zorgen en moet zorgen voor de regie van een programma op de regionale televisie. Het gaat dan over standaardvragen waarop bijvoorbeeld via improvisatietheater kan worden ingespeeld.

U ontkent dat er zoiets nodig is als een regierol, als een ondersteuning, als een flankerend beleid voor de vele initiatieven die er op het terrein zijn.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik ontken dat niet. Ik ben het er volledig mee eens dat een expertisecentrum wordt opgericht om een aantal dingen te stroomlijnen en te sturen, en om niet telkens weer het warme water te moeten uitvinden. Ik blijf het een papieren of een bureaucratistische tijger vinden indien voor de oprichting van een opvoedingswinkel een lokaal bestuur wordt verplicht om alle partijen rond de tafel te brengen. Ik zie dat niet functioneren. *(Opmerkingen van de heer Tom Dehaene en van mevrouw Sonja Claes)*

Hoe zal de politie met de huisartsen overleggen? Natuurlijk heeft iedereen een andere invalshoek en iedereen zal wel goede ideeën hebben, maar hoe zal de vergadering gestuurd worden zonder dat er enig middel tegenover staat?

Mijnheer Voorhamme, wie heeft uw ATV-programma's betaald? De stad heeft ze betaald.

De heer Robert Voorhamme: Neen, de stad heeft ze niet betaald.

Mevrouw Mieke Vogels: Ze werden in geen geval door de Vlaamse overheid betaald. De Vlaamse overheid zal ook niet betalen voor de voorstellen die u doet. Het blijft een grote praatbarak van mensen met goede ideeën. Ik zie het niet functioneren. Ik ben trouwens niet de enige. Ik verwijs nog een keer naar de VVSG. "Alle mooie belfortprincipes ten spijt", stelt de vereniging. Wij hebben hier inderdaad dure eden gezworen dat we de lokale

besturen niet extra zouden belasten zonder duidelijk overleg of zonder er extra middelen tegenover te plaatsen. Als de lokale besturen willen dat de opvoedingsondersteuning in hun gemeente slaagt, dan moeten zij de lokale coördinator financieren en wordt van hen verwacht om de nodige middelen aan te brengen.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, we verplichten de lokale besturen niet om te werken omtrent opvoedingsondersteuning. We bieden het kader aan waarbinnen ze kunnen werken, maar we verplichten ze niet.

U stelt dat de lokale partners aanwezig moeten zijn op het lokale overleg, maar ik weet niet waar u dat haalt. In artikel 5 staat heel duidelijk: "de volgende actoren worden uitgenodigd".

Mevrouw Mieke Vogels: Er staat: "moeten minstens vertegenwoordigd zijn".

De heer Tom Dehaene: Neen, ze "worden uitgenodigd voor een deelname aan het lokaal overleg". Dat staat in de vijfde lijn van artikel 5, op pagina 13 van het gedrukte stuk.

Mevrouw Mieke Vogels: Als u ze uitnodigt en ze komen niet, dan heeft het niet veel zin. Wat is de meerwaarde dan?

De heer Tom Dehaene: De meerwaarde is dat wij erkennen dat al die actoren ook een inbreng kunnen doen, indien ze dat wensen.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik citeer nog even uit de brief van de VVSG. Die zegt: "Het decreet zegt dat de opvoedingsondersteuning zijn plaats moet vinden in het lokaal sociaal beleidsplan, maar voor veel lokale besturen krijgt het lokaal sociaal beleidsplan stilaan vorm. Constant zaken toevoegen, betekent een steeds bijkomende planlast voor de lokale besturen. Denk aan het Belfortprincipe."

Dit zijn niet mijn woorden, maar die van het VVSG. Als u er een reactie op hebt, zou u zich beter tot de VVSG richten.

De heer Robert Voorhamme: Excuseert u mij dat ik het altijd over onze stad moet hebben, maar daar zijn we al maanden bezig met het opstellen van een lokaal sociaal beleidsplan. Dat is pas bureaucratie, zeker op het niveau van een stad zoals Antwerpen. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Vogels, u weet zeer goed – dat hoop ik althans – dat een lokaal sociaal beleidsplan iets dynamisch is. Het kan aangepast worden. Er is dus geen enkel probleem als sommige besturen dit vandaag niet opnemen. Het lokaal sociaal

beleidsplan is dynamisch en moet jaarlijks worden geëvalueerd. Bij die evaluatie kan de opvoedingsondersteuning worden toegevoegd. Ik ben van mening dat die toevoeging maar een heel klein deeltje zal zijn op het totaal van wat u allemaal aan de lokale besturen vraagt voor wat het lokaal sociaal beleidsplan betreft.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik zie alleen dat de directeur, afdeling OCMW's, van de VVSG zich grote vragen stelt bij dit voorstel van decreet. Ik citeer nogmaals de heer Piet Van Schuylenbergh: "Voor minister Vervotte lijkt het evident dat de lokale besturen het aanbod opvoedingsondersteuning verder vormgeven met eigen middelen. Zeker deze oproep om mee te investeren in de opvoedingswinkels is verregaand. Het lijkt hier of Vlaanderen zijn opdracht inzake opvoedingsondersteuning wil realiseren met middelen van de lokale besturen."

Inderdaad, als men een degelijke lokale opvoedingswinkel wil realiseren, zal het lokale bestuur mee moeten investeren. Het heeft ook geen keuze welke vorm van opvoedingsondersteuning het kan uitwerken. Er is maar één vorm die wordt gefinancierd – en dan nog heel weinig – door de Vlaamse overheid, en dat zijn de opvoedingswinkels.

Mevrouw Dillen heeft terecht een amendement ingediend met de vraag hoe het komt dat de uitvoering van het voorstel van decreet op 1 augustus valt. Ik wens de nieuwe minister, de heer Vanackere, veel succes om die besluiten tegen dan allemaal rond te hebben. Als ik hoor hoe wild enthousiast de VVSG is, zal het geen simpele klus worden. Zij verwacht minstens dat u haar daarbij betreft. Ik zal u zeggen waarom de uitvoering op 1 augustus klaar moet zijn. Voormalig minister Vervotte heeft naar de Vlaamse centrumsteden een schrijven gestuurd met een oproep tot indiening van de aanvraag voor erkenning en subsidiëring van een opvoedingswinkel. Als dat niet de kar voor het paard spannen is! Er is nog geen voorstel van decreet goedgekeurd, de spelregels liggen nog niet vast, maar minister Vervotte wilde nog net voor haar overstap naar de overkant nog een van haar dada's, de opvoedingswinkels, naar zichzelf toeschuiven. Dat u zich zo – als Vlaams Parlementslid – voor haar kar laat spannen, vind ik bedroevend. Dat boezemt de lokale besturen weinig vertrouwen in. Zij krijgen een brief van minister Vervotte en merken dat het parlement op dat moment nog werkt aan de contouren van het voorstel van decreet. Minister Vanackere, ik wens u enorm veel succes. Wij zullen u helpen en het amendement van mevrouw Dillen steunen zodat u degelijker werk kunt leveren dan de leden van de meerderheid met dit voorstel van decreet dat doen.

Ik heb nog een tweede fundamenteel bezwaar tegen dit voorstel van decreet. Om de schaarse middelen een beetje aan te vullen, wilt u de preventieconsulenten van de comités voor bijzondere jeugdzorg inschakelen in de

opvoedingsondersteuning. U reduceert preventie daarmee tot opvoedingsondersteuning. Ik betreur dat ten zeerste. De preventieconsulenten werden indertijd aan de comités toegevoegd om "er op tijd bij te zijn". Als een comité vaststelde dat in een bepaalde school extreem veel kinderen spijbelden, dan kon een preventieconsulent met de scholengemeenschap initiatieven nemen om het beleid van die school bij te sturen. Als jongeren na 1 februari werden buitengezet op een school en nergens anders meer terechtkonden, dan konden de preventieconsulenten daarop wijzen. Nu reduceert u, mevrouw Berx en mijnheer Voorhamme, preventie tot opvoedingsondersteuning.

Ik verwijs hierbij – mevrouw Merckx heeft die commissie bijgewoond – naar het doctoraat van Rudi Roose. Hij wees erop dat de slinger nu naar de andere kant doorslaat. Natuurlijk hebben ouders een verantwoordelijkheid! Natuurlijk moeten zij hun kinderen goed opvoeden, natuurlijk is niet alles de schuld van de context, natuurlijk moeten we het niet overnemen van de ouders. Maar de slinger moet ook niet aan de andere kant doorslaan. De ouders zijn verantwoordelijk, opvoedingsondersteuning kunnen ze krijgen. De context wordt nu bekeken. Tijdens de commissie heb ik een voorbeeld gegeven: een alleenstaande moeder met een meisje van dertien vindt tijdens de vakantie geen opvang. Het meisje was weken lang alleen thuis. Ze begon met andere vrienden om te gaan. Ze werd onhandelbaar. Mevrouw Claes antwoordde daarop dat men in de opvoedingswinkel wel met die moeder zou praten. Dat is mooi, maar dat is niet wat die vrouw nodig heeft. Zij vraagt opvang voor haar kind. De context van problemen is even belangrijk. Door de preventieconsulenten weg te halen bij de comités voor bijzondere jeugdzorg, wordt de aanpak gereduceerd tot opvoedingsondersteuning.

De ouders worden geresponsabiliseerd, maar uiteindelijk worden ze ook geculpabiliseerd: "Als je niet naar de ouderopvang komt, krijg je een boete en ontvang je minder ondersteuning." Dat is de andere kant van het spectrum. Ik ben bereid om te zeggen dat onze generatie te ver gegaan is, maar ik ben niet bereid om mee te stappen in een verhaal waarbij men ouders culpabiliseert in plaats van ze positief te motiveren.

U zult natuurlijk zeggen dat dit niet in het voorstel van decreet staat, en dat klopt, maar alle wegen die daartoe kunnen leiden, worden erin opengelaten. Ik vind het een fundamenteel probleem dat het werk van preventieconsulenten van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg gereduceerd wordt tot opvoedingsondersteuning.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw Vogels, het is niet correct dat u naar het hele parlement kijkt. U zegt dat alle partijen voorstander zijn van het culpabiliseren van de ouders in plaats van ondersteuning te geven, en dat Groen! de enige uitzondering is.

Uw partij zou als enige pleiten voor opvang en begeleiding. Dat is niet correct.

Wij hebben altijd gevraagd om meer aandacht voor de context, ook bij de besprekingen over de jeugdzorg. Wij blijven pleiten voor de vrijwilligheid, ook in de hulpverlening. We mogen daar niet dwangmatig in optreden. Mevrouw Vogels, wij hebben allebei vragen gesteld over het samenwerkingsakkoord, over de ouderstage enzovoort. Het is niet correct dat u ons in die hoek duwt, want wij horen daar niet thuis. Wij pleiten voor de ondersteuning van ouders, en het voorstel van decreet is een poging om te ondersteunen en om ondersteuning aan te bieden. Laat ons er via goede informatie voor zorgen dat de mensen ook de weg naar die ondersteuning vinden.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw Merckx, ik heb niet naar heel het parlement gekeken. Ik durf zelfs stellen dat het niet toevallig is dat de heer Caron afwezig is. Ik weet dat hij ook nogal wat problemen heeft met dit voorstel van decreet.

Mijn laatste punt van kritiek gaat over het feit dat het voorstel van decreet zich vooral beperkt tot het rond de tafel brengen van de professionals, en dus aanbodgestuurd is. De heer Dehaene meent dat dat niet klopt. Deze structuur werd volgens hem gekozen omdat men preventief wil werken. Hij meent dat we niet moeten wachten tot er vragen zijn, want dan is het al te laat.

Mijnheer Dehaene, ik denk dat u zich fundamenteel vergist. 'Vraaggestuurd' betekent dat men luistert naar wat mensen nodig hebben, niet alleen als er problemen zijn, maar ook als ze ondersteuning nodig hebben. Die ondersteuning situeert zich niet in de eerste plaats in een opvoedingswinkel, maar in bijvoorbeeld extra consulten bij Kind en Gezin, avonden in het onderwijs enzovoort. Waar de mensen al aanwezig zijn, moeten we ze ondersteunen.

Ik kan mij overigens helemaal vinden in de kritiek van een aantal sociaal-culturele verenigingen, zowel de jeugdbewegingen als verenigingen zoals de Gezinsbond. Die verenigingen hebben een hele traditie in opvoedingsondersteuning, maar wij nemen ze nog veel te weinig mee in dit verhaal. De enige die tot nu toe echt initiatief genomen heeft rond problemen van pubers is de Gezinsbond, met BOTsing. De vorige regering is BOTsing beginnen te ondersteunen als element van opvoedingsondersteuning.

We moeten veel meer de nadruk leggen op de netwerking, niet van de ouder die vragen heeft en daarmee naar een professional of een winkel stapt, maar van de ouder die zijn problemen voorlegt aan bijvoorbeeld een Moedergroep van Kind en Gezin, zoals dat vroeger ook bestond bij de Gezinsbond. Mijn moeder heeft destijds de meeste opvoedingsondersteuning gehad bij de Gezinsbond, omdat moeders daar met elkaar praatten over de

vervelende streken van hun pubers. Ze konden hun problemen onderling bespreken en elkaar advies geven.

Het is dan ook een enorm hiaat dat opvoedingsondersteuning veel te aanbodgestuurd is en veel te weinig respect heeft voor wat binnen het middenveld, de jeugdbewegingen, de Gezinsbond en andere sociaal-culturele verenigingen gebeurt. Wij zullen dit voorstel van decreet dan ook niet goedkeuren. (*Applaus bij Groen!*)

De heer Tom Dehaene: In de commissie hebt u zich bij de stemming onthouden.

Mevrouw Mieke Vogels: In de commissie heb ik geen stemrecht.

De heer Tom Dehaene: Dat klopt.

Mevrouw Vogels, het is juist de bedoeling van het lokaal overleg om de partners rond de tafel te brengen en hen te laten samenwerken rond opvoedingsondersteuning. De scholen, de kinderopvang, de jeugdverenigingen krijgen dezelfde informatie. Wanneer zij dan worden aangesproken door ouders, kunnen zij de juiste antwoorden geven of verwijzen naar de juiste instantie.

Mevrouw Mieke Vogels: U bent niet realistisch. Die vergaderingen met de politie, het onderwijs enzovoort gebeuren overdag. Vrijwilligers uit de Gezinsbond of uit jeugdverenigingen hebben daar geen tijd voor. Die zult u dus niet bereiken.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: We hebben hier vandaag een belangrijk debat gevoerd, dat onder meer werd aangetrokken door de heer Voorhamme. Met grote luciditeit heeft hij ons herinnerd aan de grenzen van mei 1968. Ik meen echter dat er in dit parlement meer eenstemmigheid is dan op het eerste gezicht lijkt. Mevrouw Vogels heeft dat ook bevestigd.

Wat de opvoeding van kinderen betreft, willen ouders zelf in de eerste plaats de volle verantwoordelijkheid behouden. Wanneer men hen het signaal geeft dat die verantwoordelijkheid op een of andere manier wordt weggehaald, dan weigeren ouders vaak die dienstverlening van de overheid. Zij willen immers zelf instaan voor de opvoeding van hun kinderen. Dat betekent natuurlijk niet dat ze geen ondersteuning willen. Wanneer ze op zoek zijn naar antwoorden op de opvoedingsvragen die ze zich terecht stellen, dan bewijzen ze gewoon dat ze goede ouders zijn die alert omgaan met hun verantwoordelijkheid. Op zo'n moment moet de overheid klaar staan met haar ondersteuning. Dat heeft niets te maken met het weghalen van de eindverantwoordelijkheid.

Met dit voorstel van decreet willen de initiatiefnemers allerminst mensen culpabiliseren maar hen wel ondersteunen. In de eerste plaats wordt er een kader getekend voor iedereen die nu vaak te versnipperd bezig is met opvoedingsondersteuning, om de krachten te bundelen. Het totaalpakket dat op die manier wordt aangeboden, van sensibilisering tot intensieve opvoedingsondersteuning, trekt heel resoluut de kaart van de preventieve aanpak. Elke inspanning die de samenleving levert en die ertoe bijdraagt dat kinderen later geen beroep moeten doen op veel belastender maatregelen in het kader van de bijzondere jeugdzorg, is een gouden investering.

Bij de opmaak van de uitvoeringsbesluiten zal ik rekening houden met de opmerkingen die hier vandaag zijn geformuleerd. Sommigen vinden dat daar te veel marge aan wordt gegeven. Wanneer het voorstel van decreet echter veel details had ingevuld, dan had u misschien wel gezegd dat het decreet te stroef is, mevrouw Dillen. Ik wil u overigens ook danken voor uw sympathie inzake mijn verlofperiode. Ik waardeer uw opmerkingen in dat verband.

Wat de middelen betreft, mevrouw Vogels, hebt u verwezen naar de bedragen waarin het huidige decreet voorziet. Ik beschouw dit nieuwe voorstel van decreet als een budgettaire opdracht. Ik heb begrepen dat ik de volledige parlementaire steun krijg in het kader van de begroting. Ik ben alvast blij met deze warme sympathie vanuit het parlement.

Mevrouw Van der Borght, zoals u hebt gevraagd, zal ik spaarzaam zijn met het opstellen van regels die zouden kunnen leiden tot een overdreven planlast. Mevrouw Vogels, we willen echt niet gaan naar logge structuren. Het is echter wel zo dat als er veel actoren zijn, er plaats aan tafel nodig is om mensen samen te zetten, die vandaag blijkbaar al bezig zijn met dit soort van zaken. Als we ze met elkaar willen doen samenwerken, dan moeten ze met elkaar spreken. Dat is de enige manier om de krachten te bundelen.

Het betrekken van, bijvoorbeeld, de Gezinsbond bij het expertisecentrum binnen Kind en Gezin is, wat mij betreft, een evidentie. De decreetgever heeft er terecht voor gekozen om dat niet in het voorstel in te schrijven. Er zijn bepaalde zaken die vanzelfsprekend zijn, waar u ons op mag aanspreken. Het is echter verstandig dat de decreetgever daar niet tot in het detail mee bezig is.

Het thema van de laagdrempeligheid zal nog aan bod komen als we dit onderwerp evalueren. Ik wil dat debat echter niet verwarren met de vraag of dat voorstel alleen in de centrumsteden werkt of ook daarbuiten. Het is trouwens niet zo dat we alleen naar de centrumsteden kijken. Er is ook aan ondersteuning gedacht in landelijke gebieden en kleinere steden via de inzet van Vlaamse coördinatoren en intergemeentelijke samenwerking. De heer De-

haene heeft daar bijvoorbeeld naar verwezen. Via die samenwerking is er ook veel mogelijk.

Laagdrempeligheid mag ook niet gelijk worden gesteld met alleen maar de vraag naar de regionale spreiding. Ze heeft zeker zo veel te maken met de vraag hoe de maatschappelijk meest kwetsbare groep de weg naar het aanbod vindt. Hoe zorgen we er voor dat er geen nieuw mattheuseffect wordt gecreëerd en dat enkel de alerte ouders, die niet in een problematische opvoedingssituatie zitten, de weg naar die ondersteuning vinden? Uiteraard is die ook voor hen bedoeld. Het mag echter niet de bedoeling zijn dat de meer kwetsbare groep van zichzelf denkt dat die ondersteuning niet voor hen bestemd is. We moeten daarover verder nadenken in het parlement.

Ten slotte wil ik de oppositie nog bedanken voor haar bekommernis omtrent mijn vakantie. Bij deze, hartelijk dank. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1178/4*)

– *De artikelen 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 13.

De stemmingen over het amendement op artikel 13 en over artikel 13 worden aangehouden. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1178/5*)

– *De artikelen 14 tot en met 21 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 22.

De stemmingen over het amendement op artikel 22 en over artikel 22 worden aangehouden. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1178/5*)

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmorgen.

We komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.30 uur.*
